16 MAYIS 1940
Perşembe
Üçüncü Yıl - No. 732

Yeni Sabah

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

İdare Yeri
Nuruosmaniye, No. 84 İstanbul
Telgraf: YENİ SABAH İstanbul
TELEFON: 20795
Her Yerde 5 Kuruş

Almanya Yugoslavyayı tehdide başladı

Almanlar Belçikada dün ilerleyemediler

Cenubdaki Alman zırhlı kuvvetleri ilk Fransız hatlarını 3 noktadan yardı

DÜNKÜ KAREKÂTIN HÜLÂSASI

Dünkü harekât esnasında Almanlar Belçikada kat'iyyen ilerliyememişlerdir. Belçikalılar mevzilerini muhafaza etmişlerdir. Lüksemburgdan ilerliyen büyük zırhlı Alman kuvvetleri Fransız ilk ileri hatlarını üç noktadan yarmışlarsa da piyade zırhlı ciz'ütamları takib edememiştir.

Bu itibarla hâdise ehemmiyetli değildir. Meydan harbi devam ediyor.

Bir taraftan da Alman kuvvetlerinin İsviçre hududunda toplandıkları bildirilmektedir. Yukarıdaki harita vaziyeti göstermektedir.

Almanlar Büyük Harbde bizi Ruslara nasıl satmak istemişlerdi?

İlk teşebbüsler akim kalınca, Almanlar bu defa Stokholmdaki Rus elçisine müracaat ederek Boğazların Rus-Alman hâkimiyeti altına sokulmasını ve istihkâmların yıkılmasını teklif etmişlerdir.

Yazan: Hüseyin Cahid Yalçın

— 4 —

İstokholmde Rus orta elçisi A. V. Neklioudov'dan Hariciye Nazırı S. D. Sazanoff'a.

TELGRAF

Numara: 241.

10/23 Temmuz 1915

234 numaralı telgrafnameme zeyildir.

Şu sırada, Alman matbuatının duvardaki Alman ataşesinin ortaya çıkardıkları şayiaya göre, gayet yakında, Vistule havalisinde vukuuna intizar edilen kat'i bir muharebeden ve Alman askerlerinin muhakkak bir muzafferiyetinden sonra, Rusya münferid sulh müzakeresine girişmeğe razı olacaktır. Bu müzakerelere nazaran, Rusya Boğazları alacaktır, Almanya da Lehistanı. Bizim askerî makamlarımızın bütün harbin mukadderatını tayin edecek o ictinabı imkânsız muharebe hakkındaki fikir ve mütalealarını bildiren Petrograd ajansının 22 temmuz tarihli telgrafı burada, siyasî ve malî mehafilde, Alman ümidlerini tamamile tatmin eder bir mahiyette telâkki olunuyor. Bu telgraf burada Rusları bekliyen ictinabı imkânsız hezimet hakkında bir ihtar addedilmektedir. Bu hezimetten sonra bizim için yalnız bir çıkar yol kalacaktır ki o da zararlı olmıyan bir sulh akdetmekten ibarettir. Bu Alman entrikalarının gayesi müttefikler arasında emniyetsizlik uyandırmak olduğu için bu şayia bilhassa nahoştur. **Neklioudov**

İstokholmde Rus orta elçisi A. V. Neklioudov tarafından Hariciye Nazırı S. D. Sazanoff'a.

TELGRAF

Numara: 260.

15/28 Temmuz 1915

No. 1. 234 numaralı telgrafnameme zeyildir.

Monckevitz'in Malmoe'ye davet etmiş olduğu ayni zat doğrudan doğruya bir teklif mahiyetini haiz olan

Hüseyin Cahid YALÇIN

(Sonu 5 incide)

Büyük meydan Muharebesi Devam ediyor

Fransızlar harekât harbine başladılar

Paris, 15 (A.A.) — Havas ajansı saat 22.35 de bildiriyor:

Almanlar Namur ile Sedan ara -

(Sonu 3 üncüde)

Berlin radyosunun Belgradı tehdidi

Romadaki Yugoslav sefareti italyan askerlerinin muhafazası altına alındı

Dün gece Berlin radyosu Yogasyaya hitaben Yugoslav diliyle neşriyat yaparken Yugoslavya hükûmetini orada yaşayan Almanlara fena muamele etmekle itham etmiş, son günler zarfında haksız yere Maribor, Novisad ve Belgradda bir çok Almanların tevkif edildiklerini kaydetmiştir.

(Sonu 3 üncüde)

Hava şehidlerimizin anıldığı gün

Dün memleketin her tarafında büyük merasim yapıldı

Dün Ankarada yapılan merasimde havaya silâh atılırken

[Yazısı 7 inci sayfada]

TÜRK PETROLÜ NASIL BULUNDU?

İlk Türk petrolü fışkırır fışkırmaz o mıntakaya bir arkadaşını gönderen "Yeni Sabah,,, Türk iktısadiyatında parlak bir devir açan bu mes'ud hâdisenin meraklı ve tarihî safhalarını tesbit etmiştir.

İlk yazıyı gazetemizde

Yarın okuyacaksınız

Harb içinden sahneler

Belçikada istilâ nasıl karşılandı

Brüksel otellerinde tevkif edilen Almanların bavullarında üniformalar bulundu

Paris - Soir gazetesinin Belçikadaki hususî muhabiri Gaston Benac Hollanda - Belçika hududundan 12

[Sonu 7 incide]

Dört büyük devletin deniz kuvveti

İngiliz, Fransız, Alman ve İtalyanın bugünkü hakikî vaziyeti

Başlıca Avrupa devletlerinin deniz kuvvetlerinin mukayesesi aşağı-

[Sonu 7 incide]

Alman Büyük Elçisi Brükseli terkederken

Mübadele treni İsviçreye giderken Fransadan nasıl geçti

13 Mayıs tarihli Paris - Soir gazetesi, Brükseldeki Alman büyük elçisinin bu şehri nasıl terkettiği hak -

(Sonu 7 ncide)

Dün Mecliste kabul odilen kanunlar

Ankara, 15 (A.A.) — Büyük Millet Meclisi bugün Şemseddin Günaltayın başkanlığında toplanmıştır. Celsenin açılışını müteakib Başvekil Dr. Refik Saydam söz alarak şunları söylemiştir:

— Arkadaşlar bu evrakı varidenin 2 numarasında Başvekâlete bağlı bir matbuat umum müdürlüğü teşkili hakkında bir lâyihai kanuniyeyi huzuru âlinize takdim ettik. Dahiliye, iktısad, Nafıa ve bütçe encümen-

(Sonu 7 ncide)

Türk Gazetecileri Londraya vardılar

Londra, 15 (A.A.) — Reuter ajansı bildiriyor:

17 mebusdan ve matbuat erkânından müteşekkil bir Türk heyeti, bugün Londraya vasıl olmuştur. Heyet âzası, Britanya hükûmetinin misafiri sıfatiyle, İngilterede on gün kalacaktır.

Türk gazetecilerinin Londrada ikamet edecekleri günler için harbiye nezareti, amirallık, hava nezareti, istihbarat nezareti ve İskoçya nezareti tarafından müştereken bir program hazırlanmıştır.

SABAHTAN SABAHA:

Hayatî bir meselemiz

Gıda maddelerinde ihtikâra karşı ne tedbir alıyoruz?

— Vaziyetten pek canın sıkılıyor galiba...
— Sıkılmamak kabil mi? Kiralara on para zam yapamıyoram.

[Yazısı 7 inci sayfada]

—25—

Yazan: AYHAN ATIS

İsmail kömürlüğe saklamış olduğu hançeri yanına aldı

Fahreddin Razi Türk sporu ve Türk spor tarihi hakkında daha birçok şeyler söyledikten sonra yarım dinli bir sofunun spor aleyhindeki propagandasını şöylece tenkid etti ve ayıbladı:

Ak Sungur oğullarından ve Halep - Suriye Atabeklerinden Nureddin Zengi bol hüsnüniyeti olan milliyetperver bir emir ve aynı zamanda kuvvetli bir kumandan ve idareci idi. Âlimlere hürmet ederdi. Cizrede dünyadan elini eteğini çekmiş olduğunu iddia eden bir sofu vardı. Nureddin Zengi her âlim gibi bununla da mektublaşır ve onu himaye ederdi. Bu sofu Nureddin Zenginin top ve çöğen oynadığını duymuş ve kendisine bir mektub yollamış bu mektubunda:

— Hiç zannetmem ki sen hiç bir dinî faydası olmıyan top ve çöğen oyunile atlara eziyet vermiş olasın! demiş.

Nureddin Zengi dini ve ibadeti yalnız ahret işleri sanan bu yarı sofu ve hafif dinli adama şu cevabı göndermiş:

— Ben top ve çöğeni bir çocuk gibi sevinmek için ve yalnız oyun olarak oynamıyorum. Ben düşman sınırı üzerindeyim. Kulağımız kirişte ve daima ayağımız üzengidedir. Biz otururken bir ses işitirsek hemen atlarımıza atlar, düşmana gideriz. Rahat yatmak bizim için mümkün değildir. Eğer atlarımızı tavlalarımıza bağlar ve dinlenmiye çekersek hamlaşırlar, bu takdirde düşmanı takibe imkân bulamayız. Biz de hamlaşırsak atların üstünde istediğimiz hareketi yapamayız. İşte kendimizin ve bineklerimizin hamlaşmaması için top ve çöğen oynuyoruz. Ve bu oyunu da en koyu bir ibadet sayıyoruz.

Muhterem dinleyiciler!.. Böyle yarım dinli adamların, kaba sofuların sözlerine inanırsak dünyayı medeniyete ve iyi bir dine kavuşturmak hususundaki vazifemizi ihmal etmiş oluruz. Bakınız size bu Nureddin Zenginin bir menkıbesini daha anlatayım:

— Nureddin Zengiyi gören bir zat bana söylemişti: Hiçbir insan Nureddin Zengi kadar atın üstünde güzel durmazmış, o sanki atın üstünde yaratılmış gibi hiç oynamadan dururdu. Topa en hâkim olanlardan ve en iyi oynıyanlardandı. Top oynarken çöğen başının üstünde hiç görünmezdi. Bazan topa vurur, arkasından koşarak yere düşmeden topu havada elile yakalar ve sahanın sonuna fırlatırdı. Oynarken süratinin fazlalığından eli ve çöğeni görünmezdi. Topa vurduktan sonra, eli derhal kaftanının yeni içine çekilir ve görünmezdi. Oyuna o kadar hâkimdi ki en zor hareketleri yaparken bile topu ve çöğeni istihfaf ederdi. Bu kahraman harb meydanında hemen eline iki yay ve iki tirkeş alarak düşmana pervasızca atar, ve:

— Ben şahadet isterim. Fakat o benden kaçar.. derdi.

Bu Türk hükümdarı top oyununa o kadar meraklı idi ki Halebe girdiği zaman Gök meydanda geceleri bile meş'ale ile top oynardı.

Bu Türk hükümdarı yine bu meydanda bayramın ikinci günü top oynadı. Bu oyunda Bertoküş adlı bir Türk kendisine Türklerin bu oyunda hazzetmiyecekleri "baş,, tabirini kullandığı için çok müteessir oldu. Kaledeki odasına çekilerek orada teessüründen öldü. [1]

Üstad nutkunu daha bir çok spor kahramanlarının menkibelerile süsledi. Ve bitirirken de bir münasebet bularak Batınîlere çattı. Onlara ateş püskürdü. Bundan sonra Selçuk hükümdarının merasimde bulunan ve ziri mükâfatları alâkadarlara birer birer dağıttı. İsmail çok güzel bir kılıç kazanmıştı. İsmaile maddi kıymeti itibarile kılıçtan daha yüksek bir hediye verilseydi bu kadar sevinmezdi. Kılıcı omuzuna astıktan sonra heyetin önünden geçti ve kendilerini selâmladı. Tribünün önünde İsmailin sevinç dolu gözleri Rukiyenin gülen ve neşe saçan gözlerile buluştu. Ceylân ile Ülker de onu alkışladılar.

Merasim bitmişti. Fahreddin Razi atına bindi. Her vakitki gibi 300 talebe onun üzengisinde yürüdü. İsmail de hocasının kısrağile onu takip etti. Akşam üstü odasına uğramıştı. Hançerini kömürlükten çıkardı. Beline soktu. Kazandığı kılıcı da aldı. Fahreddin Razinin evinde çalıştığı ve yattığı odaya gitti. Kılıcı duvara astı. Hançeri de bir yastığın arkasına sakladı.

İsmail Rukiyyenin verdiği mektubların hepsini Şeyh Bağdadiye kopye ettirmişti. Kopyeler asıllarından farksızdı. İsmail Rukiyyenin sevgisinden, itimadından istifade ederek mektubların kopyelerini ona verdi. Asıllarını kendisinde alıkoydu.

İsmail arasıra tenha sokaklardan yürüyerek Muhamediye kervansarayına gider ve orada Elburz havalisinden gelen esrarengiz adamlarla görüşürdü. Balmumuna batırılmış bezlere itina ile sardığı mektubları bunlara verirdi.

İsmail tam yedi ay Fahreddin Razinin geniş itimadı içinde yaşadı. Rukiyye ile sevişti. Ceylân ile Ülker de aşkın başka çeşnilerini tattı. Üç güzel kızın kalblerini çalmak ve onların kıskanan ihtiraslarından gâm almak suretile bir prens gibi yaşadı. Ayni zamanda da bilgisini yükseltti. Fahreddin Razi ders esnasında talebesine İsmaili ahlâk ve çalışkanlık itibarile bir örnek gibi gösterir ve Rey âlimlerine de:

— İstikbalin kuvvetli bir âlimidir. Onunla iftihar edebilirim, derdi. Üstad İsmaile evlâdım derken ağzından bir evlâdım daha çıkardı. Batınîlerin tecavüzleri arttığı için gece ve gündüz talebesinden ikişer kişi hocanın dershanesinin önünde nöbet tutarlardı.

Sıcak bir cuma günü idi. Yine spor meydanında müsabakalar vardı. İsmail de iştirak edecekti. Fahreddin Razi de yüksek hakem heyetine başkanlık yapacaktı. O sabah Reye ikisi kadın Hataylı dört misafir seyyah gelmişti. Bu Çinli kadınların tırnakları altınla kaplanmıştı. Dişlerinin her birisi başka bir renge boyanmıştı. O vakit Çinli Türk kadınları sabit bir mayi içine altın tozu katarak tırnaklarına sürerlerdi. Dişlerini de safran ile daha başka boyayıcı maddelerle boyarlardı. Denebilirdi ki bu Çinli Türk kadınlarının hemen her dişi başka bir renge boyanmıştı. Hatay hükümdarının saray erkânından olan bu misafirlerin vakitleri yoktu. Ertesi gün şarka doğru hareket edecek olan büyük kervana katılarak yollarına devam etmek mecburiyetinde idiler. Kervanı tehir etmeye imkân yoktu. Fahreddin Raziyi ziyaret etmek için randevü istemişlerdi.

[Devamı var]

[1] Mısır Türk hükümdarlarından, Rükneddin Beybarsın oğlu Borge ve Dehli Türk sultanlarından Kutbüddin Ay Beyin 1210 yılında top oynarken attan düşerek öldüklerini tarihler bize haber veriyorlar.

Yeni Sabah

ABONE BEDELİ

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 Kuruş	2700 Kuruş
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	800 »

16 MAYIS 1940 Perşembe

359 Rebiül'ahir 8	1356 R. Mayıs 3
Gün: 137 Ay 5	Hızır : 11
Ezanî Saat	Vasatî Saat

güneş	öğle	ikindi	güneş	öğle	ikindi
09 22	4 30	8 47	4 42	12 10	6 07
akşam	yatsı	imsak	akşam	yatsı	imsak
7—	1 51	7 17	19 0	21 10	2 37

ŞEHİR HABERLERİ

Şehir Meclisi Nisan devresi içtimalarını neticelendirdi

Kadıköy ve Üsküdar imar plânları münakaşalara sebep oldu

İstanbul Şehir Meclisi dün Nisan devresi içtimalarının en sonuncusunu yaparak dağılmıştır. Meclis bu toplantıda ruznamesinde mevcud bütün maddelerin neticelendirilmesi için birbirini takiben üç büyük celse yapmıştır.

Meclis birinci celsesine reis vekili Faruki Dereli riyaset etmiş, vali ve belediye reisi Doktor Lûtfi Kırdar azalara mahsus sıralara otururak müzakereleri takib etmiştir.

Ruznamenin en mühim maddesi Üsküdar ve Kadıköye aid nâzım plânların meclis tarafından tasdiki idi. Plân encümenler tarafından inceden inceye tedkik olunarak bir mazbata ile meclise tevdi olunmuştu. Bu mazbata mecliste okunduktan sonra bay Zahid Ural söz alarak plânın bazı noktalarını tenkid etmiş ve demiştir ki:

"— Plânda en bariz hususiyet bazı noksanların mevcut olmasıdır. Meselâ Kadıköy meydanının bugünkü vaziyetinde ipkası şehircilik mütehassısı tarafından kabul olunmuş. Halbuki bu meydan nedir, Her tarafı binalarla bölünmüş berbad bir yer. Saniyen şehircilik mütehassısı Kadıköyden bir çarşı yeri tesbit etmemiştir. Acaba bugünkü çarşı yerini muvafık mı buluyor. Bu demek Kadıköy ahalisini koleraya, vebaya maruz bırakmak demektir. Sonra Kadıköyde iskân mıntakaları çok dar tutulmuştur. Halbuki Kadıköy mütemadiyen nüfusun tezayüd ettiği bir memlekettir.

Zahid Uraldan sonra daimî encümen âzasından Avni Yağız söz almıştır. Avni Yağız evvelâ şu suali sormuştur:

— Bu müzakere ettiğimiz yalnız nâzım plânı mıdır? Yoksa tafsilâtlı nâzım plânı mıdır?

Belediye imar müdürü Hüsnü:

— Yalnız nâzım plânıdır.

Avni Yağız bu cevab üzerine sözüne devam ederek demiştir ki:

— Nâzım plânı çıkarmak bize bir şey temin etmiyecektir. Halbuki biz halkın ısrarla üzerinde durduğu bir çok diteklerine cevab vermek mecburiyetindeyiz. unun için tafsilât plânlarına lüzum vardır. Halk bizden haklı olarak arsasında inşaat yapmak müsaadesi istiyor, hayır diyoruz.. Neden? İmar plânı daha hazırlanmamıştır. Bu vaziyet devam edemez.

Avni Yağızın meclis tarafından tasvib olunan bu sözleri üzerine vali ve belediye reisi müsket cevablar verdi. Nihayet plân kabul olundu.

Meclis ruznamesinde mevcud meseleler arasında Elektrik, Tramvay, Tünel İdareleri namına alınması kararlaştırılan 30 otobüs için 1.5 milyon liralık munzam tahsisat kabul etmiştir.

İngiliz A. E. G. firmasından alınacak otobüslerin beherinin bedeli 1892 liradır. Otobüs bedelinin 542 bin lirası firmaya Londrada ödenecektir. Otobüs işleri için Elektrik, Tramvay, Tünel İdaresinde muvakkat bir bütçe kabul edilmiştir. Bu bütçe 130 bin liralıktır.

Şehir Meclisi, şehir dahilinde çalışan taksi ve otobüslerinin plâka resimlerinde yüzde 30 nisbetinde tenzilât ve şehircilik mütehassısı Prostun mukavelesini bir sene temdit etmeyi kabul etmiştir.

Şehir meclisi 3 üncü celsesinde vali ve belediye reisi Lûtfi Kırdarın bir nutkuyla nisan devresi içtimalarını neticelendirmiştir. Vali bu nutkunda demiştir ki:

"— Bu içtimaımızın nisan devresi toplantılarımızı neticelendirmiş olduk. Bu toplantılarımızda üç mühim müzakere mevzuu vardı. Biri belediye bütçesiydi. Bir milyon lira kadar bir açık göstermesine rağmen bu sene bütçemizi mesai programımızda ve kadromuzda hiç bir fedakârlık yapmadan tevzün ettirmiş bulunuyoruz. Bu itibrla hepinize teşekkür etmeyi bir vazife bilirim. „

Deniz lisesinden 55 genç mezun oldu

Bu münasebetle Heybeliada mektebinde dün parlak merasim yapıldı

Dünkü merasimden bir intiba

Heybeli Deniz Lisesi 939 - 940 ders senesini muvaffakıyetle ikmal eden 55 deniz talebesine dün büyük merasimle diplomaları tevzi edilmiştir. Bu münasebetle mektebin bahçesinde yapılan merasimde amiral Şükrü Okan ile yüksek deniz erkânı, emekli generaller, şehrimizdeki saylavlardan bazıları ve kalabalık bir halk kütlesi bulunmuştur.

Merasimden evvel amiral Şükrü Okan mektebin önünde dizilen talebeyi teftiş etmiş, müteakiben bandonun çaldığı İstiklâl marşiyle merasime başlanmıştır. Talebeler hep bir ağızdan İstiklâl marşını söylemişlerdir.

Bunu müteakib talebelerimize diplomalarının tevziine başlanmıştır.

Mektep komutanı yarbay Zeki mezunlara diplomalarını vererek hepsini ayrı ayrı tebrik etmiştir.

Amiral Şükrü Okan mektep birincisi Bülend Ulusoya bir kol saati, ikincisi Rıza Akok ile üçüncüsü Sabri Tezcana da birer dolma kalem hediye etmiştir.

Bundan sonra amiral Şükrü Okan mezun talebelere hitaben bir nutuk söylemiş ve onları tebrik ederek şimdiye kadar gösterdikleri muvaffakıyeti bundan sonra da devam ettirmelerini temenni etmiş ve öğütlerde bulunmuştur.

Amiraldan sonra mektep komutanı yarbay Zeki söz almış ve Türk deniziciliğinin şanlı tarihinden bahsederek kendilerinin de cedleri gibi muvaffak olarak yürümelerini ve esasen bundan şüphesi de olmadığını söylemiştir.

Mektep komutanının sözlerinden sonra talebe bando muzikanın iştirakiyle bir resmi geçit yapmış ve arkasından davetlilere bir çay ziyafeti verilmiştir.

Çaydan sonra mezun talebeler mektebin önünden filikalara binerek arkadaşlarının teşyileri arasında Hamidiyeye gitmişlerdir. Mezun talebeler Hamidiyede stajlarını bitirdikten sonra Deniz Harp Okulunda tahsillerine devam edeceklerdir.

MÜTEFERRİK:

Beşiktaş idare heyetinin çayı

Halk Partisi Beşiktaş İdare heyeti dün akşam belediye gazinosunda saat 17 den 21 e kadar devam eden bir çay vermiştir. Çayda Beşiktaş İdare heyeti reisi Zühdü Çubukçu oğlu ve parti davetlileri hazır bulunmuştur.

Bu seneki şeker ihtiyacı tamamen istihsalâtımızla karşılanacak

Türk Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi Umum Müdürü Kâzım Taşkend Avrupada yaptığı tedkik seyahatinden dönmüştür. Haber aldığımıza göre şeker fabrikalarının bazılarında ihtiyaç görülen yedek makine malzemesini temin etmek gayet güç bir şekil aldığından umum müdürün Avrupa seyahati bu mevzu ile alâkadardır.

Bu sene memleketimizde pancar ziraati çok fazladır. Ekim geçen yıldan yüzde elli daha çoktur. Bu sebeble şeker istihsalâtının da fazla olacağı ve memleket ihtiyacının tamamen dahildeki istihsalâtla karşılanacağı tahmin edilmektedir.

Harb sigortaları gene arttı

Avrupada harbin şiddetlenmesi üzerine yüzde iki yüz artmış olan harb sigortaları yeniden artmıştır. Bu sebeble ticarî nakliyatta yeni güçlükler başgöstermiştir. Bütün dünya piyasalarında olduğu gibi ithalât ve ihracat piyasalarımızda da büyük bir durgunluk başlamıştır.

HALKEVLERİNDE:

Konser

Kadıköy Halkevinden:

17 mayıs cuma akşamı saat 21 de Süreyya sineması salonunda Kadıköy Halkevi orkestra ve korosu tarafından bir konser verilecektir. Davetiyeler idareden alınır.

BELEDİYEDE:

Valinin tetkikleri

Vali ve belediye reisi doktor Lûtfi Kırdar dün Edirnekapıdaki çocuk bakımevini ziyaret ederek bazı tetkiklerde bulunmuştur. Vali ayni zamanda Fatih - Edirnekapı refüjlerini de gözden geçirmiş ve bir an evvel ikmalini alâkadarlara emretmiştir.

Elektrik idaresinin yeni mürakipleri

Elektrik, Tramvay, Tünel İdarelerindeki belediye mürakipliklerine eski mürakiplerden Haşim Altan ve Zahid Hınçı oğlu intihab olunmuşlardır.

Çuval ve kanaviçe birliği teşekkül etti

Ticaret Vekâletinin hazırladığı projeye göre ithalât birliklerinin teşkili işine devam edilmektedir. Kahve ve çaydan sonra çuval ve kanaveçe birliği de teşekkül etmiştir. Çuval birliği bütün faaliyetini memleket dahilinde çuval imalâtını fazlalaştırmağa hasredecektir. Hariçten yalnız kanaveçe ithal edilecektir.

İngiltereye 10 bin yumurta gönderiliyor

İngiltereye yapılan yumurta satışları artmaktadır. İngiliz firmaları piyasalarımızda yeniden tekkikler yapmışlardır.

İngiltereye ikinci parti olarak bu günlerde 10 bin sandık yumurta daha gönderilecektir. Bunların 6 bin sandığı standard nizamnamesi hükümlerine göre kontrol edilerek vapura yüklenmiştir. Geriye kalan 4 bin sandığın kontrolü de bir kaç gün içinde bitirilecektir.

Diğer taraftan İngilizler piyasalarımızdan külliyetli miktarda palamut ta almağa başlamışlardır. Çanakkale mıntakasında İngiltere için yeni partiler hazırlanmaktadır.

Politika

Askerî harekâtın istikameti

Garbde Alman taarruzunun vuku bulmasından beri geçen müddet zarfında yapılan müşahedeler, Belçikanın merkezile, cenub kısmında ve Fransızların şimal hududunun bir kısmında çok şiddetli çarpışmalar yapıldığını göstermektedir.

Bu yeni Avrupa harbinin, amansız bir mahiyet alacağı aşikârdı. Mücadelenin kıyasıya bir zihniyet ile inkişaf göstermesi, Almanların içinde bulundukları ve zahirî bazı muvaffakiyet eserlerinin, derin düşünüldüğü takdirde, ortadan kaldıramadığı bir sıkıntı yüzünden daha ziyade sür'at peyda etmektedir.

Almanya şimdi, bütün hedefini kısa bir mücadele ile galebe çalmak hususuna çevirmiştir ve bunun temini için lâzım gelen plânları, kendisine mahsus metodlu bir tarzda şüphesiz hazırlamıştır.

Bu sebebden, Alman gayesinin İngiltere ile Fransaya karşı giriştiği hayat ve memat mücadelesinde süratle gayesine erişmek noktasını elinde tuttuğu görülünce hali hazırda hâdiselerin ve müstakbel sürprizlerin seyir vaziyeti mübhem bir siyasî hava içerisinde de olsa, müşahere edilebilir.

Almanya, nihaî darbe indirmeğe teşebbüs için her şeyden evvel, bu hedefe varmak için muktazi sevkulceyşî mevkileri elde eylemeğe savaşmağa mecburdur. Bunun içindir ki Danimarka ve Norveç istilâ edilmiş, ve müteakiben de Hollanda, Belçika ve Lüksemburg, hep bir arada yeniden istilâya düçar olmuştur.

Bugünkü vaziyet de, Almanlar bu istilâ keyfiyetinde, Hollandayı ve Lüksemburgu ellerine geçirmiş bulunmaktadırlar. Yalnız Hollandadaki istilâ, bir parça daha müşkül ve zor olmuş ise de, neticede dahilden hiyanete uğrıyan, millî müdafaa işlerinde de esaslı tedbirleri bitirememiş olan Hollanda da nazi hâkimiyeti altına girmiş sayılabilir. Şüphesiz Hollanda hükûmeti, Almanya ile, hali harbdedir. Fakat bu plâtonik bir mahiyettedir.

Almanların gayesi, şimdi, cenubda Fransızlara karşı darbe indirmeğe savaşırken Norveçin garb limanlarından Belçika, Hollanda hududuna kadar imtidad eden deniz cephesine de İngiliz adalarına hava akınları yapmak teşebbüsünü kuvveden fiile çıkarmak olacaktır.

Fakat Belçikada vaziyet bu merkezde değildir. 1914 de bir kere daha Alman istilâsına uğrıyan, ve maruz kaldığı fecayii hatırlıyan, ayni zamanda damarlarında vatan müdafaasının istinad eylediği kan ve cesarete malik bulunan Belçikalılar, müttefiklerle elele Alman taarruz seline mukavemet etmektedirler. Taarruza evvelâ girişen kuvvetli Alman kıtalarının hudud mıntakalarında, hattâ daha içerideki mıntakalarda bazı muvaffakiyetler elde etmiş olması, tabiidir. Asıl iş, Fransanın şimalini kaplıyan Fransız müstahkem hatları karşısında cereyan edecektir. Ve nitekim başlamıştır.

Hali hazırda cihan tarihinin kaydedeceği muazzam çarpışmalar vuku bulmaktadır.

Meuse mıntakasındaki mücadele harbin mukadderatını değilse bile, belli başlı safhalarından birini aydınlatacak, ilerisi için çok ufak ta olsa bzı işaretler verdirecek mahiyettedir.

Diğer taraftan bu yeni hâdiselerin de henüz müttefiklerle Almanlar arasında ciddî bir surette vukua gelen birinci temas olduğu da unutulmamalıdır.

Askeri vak'alar ve hattâ siyasî vaziyet mübhemiyetini muhafaza etmektedir. Yalnız şimdilik müsbet olan bir nokta varsa o da şudur:

Belçika, Alman istilâsı önünde boyun eğmemiş, müttefiklerle temasını kaybetmemiş, Almanlar Belçikayı Fransadan ayırarak, bütün kuvvetlerini Fransız hatlarına çevirerek bu memleketi rahat bir surette ellerine alamamışlardır. Ayni zamanda mühim Alman kuvvetleri bu hatlara bağlanıp kalmıştır.

Dr. REŞAD SAGAY

SON HABER

Almanlar Belçikada dün ilerleyemediler

(Baş tarafı 1 incide)

sında Moselle - Meuse hattına karşı tayyare ve zırhlı fırkaların müzaheretile daha külliyetli kuvvetler sevketmişlerdir. En büyük faaliyet Sedan bölgesinde olmuştur ve burada üç noktada zırhlı hücumlar Fransız müdafaa tertibatının dahiline nüfuz imkânını bulmuştur.

Fransız ve Alman piyade, tank ve tayyarelerinin iştirak ettiği umumî bir muharebe cereyan ediyor.

Saat 19 da vaziyet mübhemdir. İyi malûmat alan Fransız askerî mahfillerinde Alman zırhlı müfrezelerinin oldukça derinlere kadar ilerlemiş olması mümkün görülmekde fakat bunları Fransız piyadesi tarafından ehemmiyetle tutulan Alman piyadesinin takib edemediği bildirilmektedir.

Yeni vaziyet karşısında Fransız kumandanlığı mevzi harbi usulünü terkederek açıkta harekât harbine başlamıştır. Toplu kumanda tertibine tevessül edilmiş ve halen cereyan etmekte olan mukabil taarruzlara girişilmiştir.

Harekât Hakkında Tafsilât

Paris, 15 (A.A.) — Fransız akşam tebliğinden sonra Havas ajansı harekât hakkında aşağıdaki malûmatı vermiştir.

Bugün Sedan bölgesinde Alman motörlü kollarının nüfuz ettiği Fransız müdafaa tertibatı Majino hattı aksamından değildir. Majino hattı büyük istihkâmları ile İsveç hududundan Montmedy'ye kadar tamen masundur. Montmedy'den Şimal Denizine kadar yalnız beton sığınak şeklinde ıslâh edilmiş sahra mevzileri mevcuttur. İşte Sedandan Namura kadar bütün Meuse boyunca Almanların saldırdığı mevziler bunlardır.

Brüksel - Namur yolu üzerinde Gembloux istikametinde yeni bir Alman taarruzu kaydedilmektedir. Almanlar muazzam kuvvetler sevketmişlerdir. Topçu kuvveti az, fakat Fransız piyadesine bomba ve mitralyöz ateşiyle hücum eden tayyare kuvvetleri muazzamdır.

Bütün gün Fransızlarla Almanlar göğüs göğüse çarpışmışlar ve Almanlara mukabil hücumlar yapan Fransız zırhlı arabaları, motörler geçtikten sonra düşmanın arkadan gelen piyadelerine dönerek onlara hücum etmişlerdir.

Yeni bir devre açılmaktadır. Bu devre Fransız kumandanlığının tatbika karar verdiği harekât harbi devresidir.

İtalyada Mülâhazalar

Roma, 15 (A.A.) — Faşist matbuat tefsiratçıları Alman ordusu hakkında medhüsenalarını esirgememekte ve Hollandanın işgalinin İngiltere için tehlikeyi artırdığını iddia etmektedirler.

Bununla beraber, daha ihtiyatlı davranmakda olan İtalyan askerî münakkidleri son sözün Belçikada henüz söylenmemiş olduğunu bildirmekte, bununla beraber havada üstünlüğü Almanyaya vermektedirler.

Stampa gazetesi Alman sevkulceyşinin müttefiklerinkine hâkim olduğunu yazıyor.

Corriere Della Sera, Alman kıtaatına düşen işin kendilerini bekliyen müttefik mevzilerine yaklaştıkça daha ziyade güçleşeceği kanaatindedir.

Gazeteler havadise teşne halk tarafından kapışılmakta fakat halk bu havadisler hakkında alenî surette tefsiratta bulunmaktan sakınmaktadır.

Amerikada Harb Taraftarlığı

New - York, 15 (A.A.) — Reuter ajansı bildiriyor:

Harbin Avrupada aldığı şümulün neticesi olarak, Amerika efkârı umumiyesi şimdi memleketin müdafaasını âcil bir surette temin lüzumunu düşünmektedir.

New - York Times ve Herald Tribune gazetelerinin baş makaleleri milli müdafaa programından bahseden sütunlardan mürekkebdir.

Herald Tribüne ezcümle diyor ki: "Birleşik Amerikayı basiretle hazırlanmak lüzumunu idrake davet etmek beyhudedir. Toplar, Hollandayı nsafsızca ateşe ve kana boğarak, nazi emellerini ona zorla kabul ettirdiler. Bitaraf kalmak, ister bir fikirden ibaret olsun, ister söze veya harekete inkılâb etsin, gitgide daha akla uzak bir mefhum oluyor. Amerikalıların tehdide maruz bulunduklarına artık şüpheleri kalmamıştır.

Bu iki gazete ve New-York Mirror gazetesi, sınaî istihsalin daha büyük mikyasta arttırılması lüzumunu tebarüz ettiriyorlar.

Felemenk Hindistanında Vaziyet

Batavya, 15 (A.A.) — Hollandadan gelen facia haberleri Felemenk Hindistanında derin bir heyecan uyandırmıştır. Bütün halk nihaî zafere kadar Hollandaya müzaherete kuvvetle azmetmiş bulunmaktadır.

Umumî vali bu sabah erkenden halkı Hollanda ordusu başkumandanlığının emrinden haberdar ve ümidsizliğe düşmemeye davet ederek ecdadının asîl örneğini hatırlatmışmıştır.

Felemenk Hindistanında sakin yerliler, yabancılar ve bu arada Çinliler ve Arablar kraliçe Wilhelmineye olan bağlılıklarını teyid eylemişlerdir.

Umumî hayat normal seyrini takib etmekte ve askerî makamlar her ihtimale karşı hazırlanmaktadırlar.

Bir çok Hollanda ticarethaneleri Felemenk Hindistanına nakletmişler ve faaliyetlerine Hollandadakinden daha mahdud olmakla beraber burada devam etmektedirler.

Alman Resmî Tebliği

Führerin umumî karargâhı, 15 (A.A.) — Ordu başkumandanlığının resmî tebliği:

"Hollanda,, millî ric'atgâhı, faikiyeti aşikâr olan Alman kıtaatının, karada ve havalardaki taarruzuna karşı yapılan mücadelenin muvaffakiyetle neticelenmiyeceğini nazarı itibara alarak teslimi silâh etmiştir.

Belçikada, fırkalarımız ric'at eden düşmanı çok yakından takib ederek Dyle mevziine varmışlardır.

Namur ile Givet arasında geniş bir bölge üzerinde Meuse geçidi zorlanmıştır.

Fransızların Meuse'ün sahilinde zırhlı arabalarla yapmağa teşebbüs ettikleri mukabil taaruzlar püskürtülmüştür.

Harb ve tahrib tayyarelerinden mürekkeb Alman grupları muharebeye iştirak ederek külliyetli miktarda zırhlı araba imha etmişlerdir.

Hava ordusunun iştirakile Meuse nehri, Sedan bölgesinden geçilerek, Fransızların Maginot hattının şimali garbî imtidadı rahnelenmiştir. Bu noktada da Fransız mukabil taarruzları akim kalmış ve düşman ağır zayiata uğramıştır.

Japonyanın Bir Protestosu

Tokyo, 15 (A.A.) — Japon hariciye nezaretinin söz söylemeğe salâhiyetli bir rüknü, Japonyanın Batavya baş konsolosunun Felemenk Hindistanında vukua geldiği söylenen Japon aleyhdarı hareketleri, Hollanda resmî makamatı nezdinde protesto ettiğini söylemiştir.

Berlin radyosunun Belgradı tehdidi

(Baş tarafı 1 ncide)

Radyo devamla Yugoslavyanın bu hareketleri garb devletlerinin teşvikiyle yaptığını söyliyerek bu gibi muamelelerin Yugoslav - Alman münasebatını tehlikeli bir hale soktuğunu ilâve etmiştir.

Romada Alman Bir Tedbir

Roma, 15 (A.A.) — Senelerden beri ilk defa olarak bu akşam Yugoslav sefareti etrafına karabinyeri kıtaatı konulmuştur.

Romada Bir Hâdise

Roma, 15 (A.A.) — Reuter:

İngiliz lordlarından Lord Hardwicke evvelki gece, Romada bir kabarede, masasına konan İngiliz aleyhtarı bir afişi attığından dolayı tokatlanmıştır. Lord Hardwicke, ikamet tezkeresi de nizama uygun olmadığından, bu hâdiseden sonra, iki saat bir polis karakolunda alıkonulmuştur.

Lord Hardwicke, Mussolininin bir dostu ve uzun zaman İngiliz - İtalyan dostluğunun bir taraftarı idi.

İsviçredeki Seferberlik

Bern, 15 (A.A.) — Reuter ajansı, İsviçre ordusu başkumandanlığının aşağıdaki tebliğini neşrediyor:

Seferberlik sür'atle ikmal edilmiştir. Kıtaatımız şimdi tayin edilen mevzileri işgal etmektedirler. Bütün hududlar, müsellâh kuvvetlerin muhafazası altındadır. Dahilî emniyet mükemmendir. İsviçrenin bitaraflığının ve istiklâlinin muhafazası, bütün müsellâh kuvvetlerimizle temin edilmiştir.

HER SABAH

İtalyan üniversitelilerine baba nasihati

İtalyadan gelen haberlere göre İtalyan üniversitelileri, daha doğrusu İtalyan faşist gençliği toplu bir halde vatani neşideler okuyarak sokakları dolaşmakta imişler.

Bu ilim ve marifet talibleri bir tabutu İngiliz ve Fransız bayraklarile süsledikten sonra bütün Roma sokaklarında gezdirmişler, sonra da Fransa ve İngiltere elçilikleri önüne gelerek bu bayrakları yakmışlar.

İtalyan matbuatı arasında ağırbaşlılığı, akıl ve mantığı elden bırakmamış olan Papalığın naşiri efkârı "Osservatore Romano,, gazetesinin nüshaları da yakılarak bu kâğıd alevleri karşısında İtalyan münevver gençliği şehrâyinler yapıyormuş...

Vakıa resmî mahfilden biraz teşvik görünce yaşları itibarile de ifrat ile mübalâğaya meyyal delikanlıların bu taşkınlıklarını, biribirine hız verip:

— Kahrolsun İngiltere!..

— Yere batsın Fransa!...

— Harb isteriz, Tunusu isteriz, Korsikayı isteriz!... diye haykırışlarını biraz çocukça bir hareket saymak mümkünse de karşı tarafın bu coşkunlukları ciddiye alıp onları isteklerine kavuşturuvermeleri de dahili hesaptır.

***

Biz kendi hesabımıza yanlış bir yola sapmış olduklarına kani olduğumuz İtalyan gençlerine şu baba nasihatini vermekten kendimizi alamıyacağız:

— Çocuklar, harbetmek gazete alevi karşısında hora tepmeğe, Çiyanti şarabını çekip Roma sokaklarında kadın ellerinin alkışları arasında bayrak yakmaya benzemez. Sonra bu sefer harb edilecek milletler Habeşliler gibi zehirli gaz bombalarına mızrak sallamak, tanka, mitralyöz ateşine çıplak göğsünü siper etmekten başka vasıtaya malik olmayan kişiler değildir. Onların da tayyareleri, zehirli gazları, mitralyözleri, tankları vardır.

Gelin, etmeyin, eylemeyin; harb ateşinin kendi ülkeniz de dahil olduğu şimdiye kadar bu âfetten uzak kalmış cenubî Avrupaya sirayet etmesine sebeb olmayın.

Her zaman talih yaver gitmez, daima düşeş atılmaz ve hesabda, Cihan Harbinde olduğu gibi "kazanan tarafda bulunmak,, düşüncesile yola çıkıp ta kendini "kaybeden tarafda bulmak,, da vardır.

Oturunuz oturduğunuz yerde çocuklar...

Vatan şarkılarile karışık "harb isteriz!,, diye gırtlaklarınızı parçalıyacağınıza çiyantiyi çekip kitara ve mandolinle dildadeye aşk neşideleri terennüm ediniz yahud da doğrudan doğruya ders kitaplarınızla meşgul olunuz. Harb nenize gerek sizin...

Bakınız, önümüz bahar; ağaçlar yeşermeğe, havalar ısınmağa başladı. Sevmediğiniz, sevemiyeceğiniz ve harbden birlikte hudanekerde galib çıktığınız takdirde bile sizleri esir gibi kullanacak bir memleket ve millet uğuruna kan dökülüp silâh çatacağınıza, Akdeniz kıyılarında mehtaba karşı yan gelip keyf çatınız.

Kucak kucak para kazanıp rüyanızda bile görmediğiniz bir refah içinde yüzerken bu harb lâkırdılarını da nereden çıkardınız?

Dinleyin bu sözleri... Aldırmayın o müfsid propagandalara... Talihi yaver gitmiş bir kumarbaz ilânihaye kazanmakta devam edemez. Hazır cebleriniz dolu iken masanın başından kalkmak kiyasetini hiç olmazsa sizler gösterin.

Sonra yazık olur o güzel memleketinize çocuklar...

A. CEMALEDDİN SARACOĞLU

VAZİYET

Avrupa meydan muharebesi - bütün Amerika devletleri müttehiden harekete geçiyorlar - Rusya ihtiyatî tedbirler alıyor

Yazan: Raif METO

İki zihniyet, Nazizm ve demokrasi ve bunları temsil eden ordular, asırlardanberi Avrupanın muharebe meydanı olan Belçikada neticeleri derin olabilecek bir mücadeleye girişmişlerdir. On altıncı asırda, on dokuzuncu asırda olduğu gibi yirminci asırda da ve ikinci defa olarak Hollanda ve Belçika toprakları birbirine muhalif iki idealin çarpışmasına şahid oluyor.

Bu kanlı mücadelede yalnız iki idealin değil, bütün küçük milletlerin hürriyet ve istikbali, üç büyük imparatorluğun mukadderatı mevzubahistir.

Dünya kurulalı böyle bir silâh şakırdısı görülmemiştir.

Bu milletler meydan muharebesinin daha bir çok safhalarını göreceğimiz tabiîdir. Fakat Hollandanın sukutuna rağmen, Nazi Almanyasının Belçika ve Fransız hudutlarında esaslı bir müdafaa hattına çarptıkları muhakkaktır. Şimdiye kadar zayıf ve nisbeten küçük milletleri hedef ittihaz eden Alman ordusu Avrupanın hakikî orduları, Avrupanın esaslı müdafaa hattiyle karşı karşıya gelmiştir.

Şimdiye kadar memleketleri yalnız dışarıdan değil, daha ziyade içeriden fethetmeğe muvaffak olan Alman ordusunun kıymetini asıl şimdi göreceğiz. Derhal söylemek lâzımdır ki son iki günlük mücadelelerde Belçika meydan muharebesinin bir askerî yürüyüş olmadığı, olmıyacağı gittikçe ve kuvvetle tebarüz etmektedir. Belçika diğer memleketler gibi kolayca yıkılmamıştır.

Fakat milletler muharebe meydanı yalnız Belçika mıdır? İsviçre semalarında korkunç kara bulutlar görülüyor. Yalnız İsviçrede değil, Yugoslavyada da hava kararıyor. Alman matbuatı ve bilhassa radyosu kendi lisanlarile dün akşam Yugoslavları açıkça tehdid etmiştir.

Acaba İtalyan ordusuna da bir muharebe meydanı hazırlanmık mı isteniyor? Amerikan gazetecisi (Dorothy Tomson) la İngiliz gazetecilerinden (Word Price) bunun çok muhtemel olduğunu yazıyorlar. Şu birkaç gün içinde bu hususda daha iyi tenevvür edeceğiz. Her halde İtalyada gittikçe yükselen sesler.. bir harb âvâzesi şeklini almağa başlamıştır.

Harb yavaş yavaş Totaliter cephe ile demokrasiler harbi şeklini almak istidadını göstermeğe başlamıştır. Her halde bugünlerde Almanyanın İtayayı harbe sokmak için azamî gayret sarfettiği muhakkaktır.

***

Amerikanın sesi gittikçe yükselmeğe ve gürüldemeğe başlamıştır. Yalnız şimalî değil.. cenubî Amerikanın Lâtin milletleri de ayaklanmıştır.

Arjantin, Uruguay gibi anasıl İtalyan ırkının milyonlarca nüfusu ihtiva eden bir çok cenubî Amerika devletleri Almanyayı protesto etmekte şimalî Amerikadan bile daha ileriye gitmektedirler.

Bugün Roosevelt, Amerika kongresinden 700 milyon dolarlık yeni harb tahsisatı istemiştir. Geçen Umumî harbde Amerika ordusunun başkumandanı olan general Pherşing Amerikan hürriyetinin ve müdafaasının tehlikede olduğunu söylemiştir.

Bu vaziyet karşısında sabırsızlıkla Belçika muharebe meydanından haber bekliyen Faşist İtalyanın uzun tereddütlerini anlamak güç değildir. Fakat buna rağmen Orta Avrupada ve hattâ İtalya hudutlarında vaziyetin çok ciddî olduğunu ve anbean yeni bir muharebe alevlerinin yükselmesi muhtemel olduğunu söylemek lâzımdır.

***

Herkes muharebe ile meşgulken Rusya yalnız kendi menfaatleri ile uğraşıyor. Dün Yugoslav heyetinin avdetinden sonra bir İsveç heyeti Moskovaya vasıl olmuştur.

Rusyanın Avrupa işleri hakkında son sözünü söylemediğine dair bir değil.. on işaret vardır...

Şimalde, Balkanlarda ve Avrupada Rus diplomasisi yüz senedenberi bu kadar ehemmiyetli bir rol oynamamıştı.

Rusyanın bugünkü sükûtu bir çok hesabları alt üst edebilir.

Millî Şefin Rumen kıralını tebriki

Ankara, 15 (A.A.) — Millî Rumen bayramı münasebetiyle aşağıdaki telgraflar teati edilmiştir:

Majeste ikinci Carol

Romanya Kralı, Bükreş

Romanya millî bayramı münasebetiyle majestelerine en hararetli tebriklerimi ve şahsî saadetlerile dost ve müttefik Romanyanın refahı için olan iyi temennilerimi arzetmekle çok bahtiyarım.

İsmet İNÖNÜ

Ekselâns İsmet İnönü

Reisicumhur, Ankara

Ekselânslarının benim ve memleketim için müttefik ve dost sıfatiyle beyan ettikleri hararetli tebrikler - den dolayı teşekkür ederim.

CAROL

Yeşilırmak yeniden taştı

Amasya, 15 (A.A.) — Yeşilırmak yeniden taşmış ve Kızılca, Karasenir, Kayabaşı, Karaköprü, Aksabur, Kapukaya, Bolmebuk, Kavak çayırı, köyleriyle Amasya şehrinin civarındaki Yazı, Meydan, Orman, Sıra böcekhane bahçeleriyle güzergâh yollarını muhterem noktalarından su basmıştır.

Karasenir köyünde su altında kalan dört evde otuz nüfusun kurtarılmasına çalışılmaktadır. Gittikçe yükselmekte olan sular bundan evvel büyük felâkete sebeb olan seviyeye yükselmekte devam ediyor.

Bundan başka Yeşilırmağa karışan Tersakan ve Çekerek ırmakları da ayni şekilde feyezana başlamıştır.

Muhiddin Üstündağ yine beraet etti

Ankara, 15 (Hususî Muhabirimizden) — Eski İstanbul Valisi Muhiddin Üstndağa temyiz 4 üncü ceza tarafından verilen beraet kararı bugün nakzen rüyet edilmiş ve mahkeme evvelce verdiği kararda ısrar etmiştir.

Norveçte vaziyet

Norveçde bir mevki, 15 (A.A) — Norveç başkumandanlığının tebliği: Müttefik kıtaları Elvegaardsmoen'i Doey fiyordunu ve Herjangen etrafındaki yolları işgal etmişlerdir. Norveç kıtaatı Vassdal dağını işgal ve dağlarda ileri harekete devam etmişlerdir.

Norveç ajansına göre bu tebliğteki haberler, Elvegaardsmoen'i ve Herjangen'e giden vadinin nihayetini işgalleri altında bulunduran Almanların, müttefikler tarafından pazartesi ve salı günü yapılan hareketler neticesinde cenuptaki dağlara çekilmek mecburiyetinde kaldıklarını göstermektedir.

Fudbolcular dönüyor

Mısırda iki maç yapmış olan Galatasaray - Fener muhtelit takımı memlekete dönmek için yolda bulunmaktadır. Futbolcülerimiz Hayfa ve Atinaya uğrayacaklardır. Vapur Hayfada daha çok kalacağı için Filistinliler bir maç teklif etmişler, fakat bu teklif kabul edilecek şekilde olmadığından, maç yapmak imkânı görülememiştir. Futbolcüler cumartesi günü sabahleyin Transilvanya vapuriyle şehrimize gelecekler - dir. İlk kafile olan atletlerle Mısıra gitmiş olan bölge asbaşkanı Feridun Dirimtekin ve Galatasaraylı Vamık Gezen de ayni vapurla şehrimize dönceklerdir.

Simdilik Bukadar

Bir kumar Hikâyesi

Fıkra malûm :

Adamın biri aklına milyoner olmayı koymuş. Bunun en kolay şeklini düşünmüş, taşınmış, kumarda bulmuş. Bunun üzerine odasına bir rulet masası kurdurmuş. Bir takım kalın ihtimali riyaziye kitabları almış. Senelerce yememiş, içmemiş, uyumamış bir takım hesablar yapmış. Nihayet günün birinde:

— Tamam! diye ayağa kalkmış. (Rulet) in esrarını keşfettim. Artık bu oyunda kaybetmek ihtimalim kalmadı.

Ve derhal o akşam mahalle kahvesine gitmiş, eşi dostu devet ederek keyfiyeti onlara da bildirmiş. Bir kâğıdın üzerine doldurduğu rakamları kimse iyice anlamamış amma, adam o kadar kat'i bir şekilde plânının mükemmel olduğu ve kaybetmek ihtimalinin mevcud olmadığı noktasında ısrar etmiş ki, buna itiraz eden çıkmamış. Ve hazırun bu kadar mükemmel bir hesabı keşfeden adamın rulette kaybetmesine imkân olmadığı noktasında birleşmiş.

Adam bunun üzerine:

— Şimdi milyoner olmak için Monte Karloya gitmek lâzım. Bunun için hem bir yol parasına, hem de bir iptidaî sermayeye muhtacım. Bunu bana siz tedarik edeceksiniz. Bilâhare kazanacağım milyonlardan bittabi sizin de büyük büyük hisseleriniz olacak.

Kim itiraz edebilir? Kim böyle zahmetsizce havadan milyonlar kazanmak istemez. Bittabi bir çok kimseler tedarik ettikleri paraları kendisine vermekte tereddüd etmezler. Adam da bunları toparladıktan sonra plânlarını tatbik ederek milyoner olmak üzere Monte Karlonun yolunu tutar. İstasyonda kendisini teşyie gelen ortaklarile konuşurken oradaki zaferlerini, kendilerine iblâğ etmek üzere bir usul kararlaştırırlar. Adam, her gün kendilerine telgrafla birer rakam gönderecek, ve ortaklar rakamın sonu çift olursa kazanmakta, tek olursa kaybetmekte olduğunu anlıyacaklar.

Bir hafta sonra ilk telgraf gelir:

"6814,,

Herkesde sonsuz bir sevinç.- Ortaklar yekdiğerini tebrik ederler:

— Ben demedim mi kazanacak diye?

— Hesabı o kadar doğru idi ki..

Ertesi gün ikinci telgraf:

"348,,

Ayni sevinç, ayni tebrikler. Üçüncü gün:

"666,,

Yine ayni meserret. Artık her gün Monte Karlodan sonu çiftle biten bir rakamdan ibaret telgraflar gelmekte, adamın ortaklarını büyük sevinçlere boğmaktadır. Şimdi herkes havadan gelecek milyonlarla neler yapacağını düşünmektedir.

Bu sevinç, bu meserret günlerce sürdükten sonra bir gün yine Monte Karlodan gelen bir telgrafı heyecanla açtıkları zaman şu cümle ile karşılaşırlar:

"333. Geri dönmek için ... paramı gönderin.,,

Almanyanın ve manevi müzahirlerile yardımcılarının bugünkü hali, bu adama ve geniş hayal sahibi ortaklarına ne kadar benziyor. Evet. Almanyadan şimdiki halde sonu çiftle biten telgraflar geliyor. Nitekim uzun ve mufassal plânlarla girmiş olduğu Umumî Harbde de üç sene müddetle Wolf ajansı daima sonu çiftle biten telgraflar göndermişti. Fakat sonunda nihayeti tek rakamla biten bir tek telgraf göndermiş ve müttefik orduların karşısında boyun eğmişti.

MURAD SERTOĞLU

Bir karar

Ankara, 15 (Hususî Muhabirimizden) — Ticarî muameleleri az olan Derince, İzmit, Gelibolu, Gemlik, Karabiga, Tekirdağ, Uzunköprü ve Mardinde komisyoncu bulunmadığı göz önüne alınarak gümrük muamelelerinde 1093 numaralı kanundan, adı geçen yerlerdeki ticaret erbabının istisnaları Heyeti Vekilece kararlaştırılmıştır.

ASKER KÖŞESİ

Hollanda ve Belçikanınişgalindekimaksat

Hitler bu yerleri İngilterenin şark sahilini abluka etmek maksadile zabtetmek istiyor

Fransızların en modern zırhlısı Dünkerk

Harbin yeni bir safhası birdenbire açılmıştır. Almanya, herhalde son kozunu oynayor ve ümidsiz bir teşebbüse atılıyor.

Bununla beraber muayyen bir mantık ile hareket ettiği görülüyor. Harbin yüksek idaresi başlıca iki hal sureti arasında bir intihab yapabilirdi: Şarka veya garbe doğru bir tazyik. Yalnız bu sonuncu hal sureti ani ve kısa neticeler ihtimalleri arzediyor. Almanya bu kış çok fazla ıztırab çektiği için, mukadderatına hâkim olan kimseler onu hemen gayrikabili tahammül bir hayat şartları altında ikinci bir kış geçirmeğe mahkûm etmek istemiyorlar.

Fransız ordusunun siperi, hasım ittifakının başlıca kuvveti cebheden zorlanamaz. Kin ile hareket eden Hitlere doğru veya yanlış olarak, iki müttefikten İngiltere, daha ziyade darbelere maruz kalabilecek bir vaziyette görünüyordu.

Hitelr, gayet kudretli olduğunu tasavvur ettiği yeni bir silâha maliktir: Tayyare. Eğer İngiliz adaları etrafına Trondhjenn'den Pas de Calais'ye kadar uzanacak bir yarım daire çizildiği takdirde, İngilterenin denizaltı gemilerinin ve bilhassa tayyarelerin taarruzlarına hedef olabileceği görülür. Almanya, İngilterenin denizaltı gemilerinin ve bilhassa tayyarelerin taarruzlarına hedef olabileceği görülür. Almanya, İngilterenin şark sahilindeki limanların ve üslerin, başlıca munsabların barajlarının "Tamise, Frith of Forth,, mahvini ümid ediyor.

Deniz ve hava harekâtı iki safha olarak tesbit edilmişti.

Birinci safha Almanyanın ellerine Danimarka ve Norveç sahillerini bırakacaktı. Bu cümle, Alman deniz ve hava kuvvetlerine ağır zayiat verdirmeden tahakkuk ettirilemedi. Fakat yeni bir vaziyete kadar, Almanlar mükemmel iki limana ve cenubî Norveçin hava ve deniz tayyare meydanlarına ve sahalarına maliktir.

Şimdi, açıktan yapılacak İngiliz kil eden Holanda ve Belçika sahili va silâhlarına büyük bir müessiriyet göstermeğe müsaade edip etmiyeceğini öğrenmek lâzımdır.

Sylt ve Borkum'un imtidadını teş kil eden Holanda ve eBlçika sahili daha yakın ve kolay taarruzları mümkün kılar.

Alman bahrî kumandanlığı, harbdenberi, ikinci Giyomun orduları nın yaptıkları harekâtın sadece karaya taallûk etmesi hususundaki sevkülceyşine teessüf etmişti. Alman büyük erkânıharbiyesi, mahsus Flandres sahiline yerleşmeyi ihmal etmiş, 1 temmuz 1914 e kadar bizzat Tirpitz'in malûmatı olmadığı Schlieffen plânının tatbikine her şeyi feda etmişti.

Bu zat, Almanyayı başlıca hasım olarak görüyordu. Büyük bir enerji ile onu aman dilemeğe mecbur edecek deniz silâhını vücude getirmişti. bu deniz silâhı, Heligolant körfezinin çok dar olan üssünden hareket ederek faaliyete geçemezdi. Hafif deniz kuvvetlerine ve denizaltı gemilerine Belçika sahilinin daha ileri sığınakları lâzımdı: Zira Bahriyeliler, ve bilhassa Bethmann - Hollweg gibi Alman politikacıları, bilhassa iktısadi sebebler ve ablukayı bozmak için Holandaya riayet eylemek fikrinde idiler.

Harekâtın başlangıcından itibaren, "Reichsmarineant,, şefi "deniz fırka,, sını vücude getirdi. Anvers'in sukutundan bu kuvvet daha ziyade ehemmiyet ve vüsat kesbetti.

Bunun başına, nadir görülür bir enerjiye sahib, ihtiyat sınıfından bir amiral yani Von Schroder getirildi. Bu zatın maiyetinde bahriye piyade taburları, Wilhelmshofen ve Kiel topçu müfrezeleri vesaire vardı.

Anvers'in zaptından sonra amiral Von Schroder, Bruges'de yani Bruges - Ostende - Zeebrugge müsellesinin merkezinde oturdu. 15 teşrinisani 1914 de iki fırkaya çıkarılan bu deniz kuvveti sahillerin müdafaasına nezaret eylemek ve kara cebhesinin himayesini temin vazifesile mükellef kılındı.

Yser üzerinde, Foch veRonarch gibi şeflerin harekete geçirdiği Fransız - Belçika ordularının kahramanca müdafaası Almanlara bütün bu emellerini tahakkuk ettirmeğe müsaade etmedi. Pas de Calais'ye kadar ilerliyemediler; ayni şekilde Anvers'i ancak inşaat ve tamirat tersanesi olarak istimal edebildiler.

Von Schroder'in ısrarlarına rağmen, Alman erkânıharbiyesi açık denizde, Pas de Calais'deki kuvvetlere ve açık deniz İngiliz filolarına, Flandres'deki ile üslerden hareket ederek mücadeleye girişmeyi ve Manche ile Tamise üzerine saldırmayı kabul etmedi.

Sahil, muazzam beton bloklarına dayanan kuvvetli zırhlı bataryalar sahilinde müdafaa bakımından organize edildi. Burası ihraç ameliyelerine karşı kudretli bir surette tahkim edildi.

Sir Roger Keyes tarafından ihtimamla hazırlanan Zeebrugge taarruzu, maddî vasıtaların mükemmeliyetine ve icra edenlerin cesaret ve maharetine rağmen muvaffak olamadı. Bruges, bundan böyle, tehlikeli bir denizaltı yuvası oldu. Zeebrugge'de tayyare filoları yerleştirildi. Burada Reichthofen şöhret buldu.

İşte bu hatıralardır ki Hitlerin müşavirlerinin dimağında dolaşmıştır. Harb kısa olacağı için - zira Almanya bekliyemez - yarım tedbirler mevzuu bahsolamaz. Holandanın istiklâline riayet edilemez. Bu defa, esastan taarruza geçmek ve bütün Holanda - Belçika sahiline hâkim olmak lâzımdır. 1914 ile 1918 arasında İngiltereye karşı birkaç denizaltı filolarile tayyarelerin yapamadığını şimdi çok mikdarda tayyareler başarmak istiyecektir. Rhin ve Escaut munsablarından, Holanda ve Belçika tayyare meydanlarından, nefret ettikleri düşmanın topraklarına harabî götürecekler, şark sahilinin ve Tamise nehrinin seyrüseferini mahvedecekler, onu açlığa mahkûm edeceklerdir. İngiltereye karşı "çevirilmiş tabanca,, hikâyesi ve serî bir muvaffakiyet olabilmesi lâzımgelen Tirpitz'in sevkülceyiş bahkımından yarım muvaffakiyetsizliği hatırası bir Adolf Hitler'in tatmin edilmemiş megalomanisini herhalde harekete getirmiş olmalıdır. İskandinavya seferi büyük Holanda ve Belçika dramına ancak bir mukaddeme teşkil etti.

"Le Temps,, den

RADYO Programı

16/5/1940 PERŞEMBE

12.30 Program ve memleket saat ayarı.
12.35 Ajans ve meteoroloji haberleri.
12.50 Müzik: Yeni düğün havaları. Kadın okuyucular, Sadi Yaver Ataman, Sarı Receb, Ali Erbaş.
(Pl.).
13.30/14.00 Müzik: Karışık program
18.00 Program ve memleket saat ayarı.
18.05 Müzik: Oda müziği (Pl.).
18.30 Müzik: Radyo caz orkestrası (Şef İbrahim Özgür). Soprano Bedriye Tüzünün iştirakile.
19.10 Müzik: Fasıl heyeti.
19.45 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri.
20.00 Müzik.
Çalanlar: Cevdet Çağlar, Refik Fersan, Fahire Fersan, Fahri Kopuz.
Okuyanlar: Sadi Hoşses, Semahat Özdenses.
20.30 Konuşma.
20.45 Müzik. Çalanlar: Hakkı Derman, Şerif İçli, Hasan Gür, Hamdi Tokay.
Okuyanlar: Necmi Rıza Ahıskan, Safiye Tokay.
21.10 Konuşma (Sıhhat saati).
21.30 Müzik: Radyo orkestrası (Şef: H. Ferid Alnar).
22.20 Müzik: Solistler (Pl.)
22.30 Memleket saat ayarı, ajans haberleri; ziraat, esham - tahvilât, kambiyo - nukut borsası (Fiyat).
22.50 Müzik: Cazband (Pl.).
23.25/23.30 Yarınki program ve kapanış.

Tersane tetkikleri bitti

Tuzla ile Pendik arasında Pavliadası civarında yapılacak büyük tersanenin etüdleriyle meşgul olan heyet Ankaraya dönmüş ve Münakalât Vekili Ali Çetinkaya tetkiklerin neticesi hakkında şifahî izahat vermiştir.

Ankaradan gelen haberlere göre vekâlet te büyük tersanenin burada kurulmasını muvafık görmüştür. Yakında tersanenin projelerinin hazırlanmasına başlanacaktır.

Matbuat balosu

Matbuat balosunun bu yıl Taksim bahçesinde yeni yapılan belediye gazinosunda verilmesi kararlaştırılmıştı.

Gazinonun işletilmesi bir Romanyalı gruba ihale edildiği ve gazino ile bahçedeki tertibatı ikmal için devam eden işler henüz bitmediği için tertib heyeti balonun hazirana bırakılmasını tercih etmiştir.

Matbuat balosu bu suretle bir bahar gecesinin bütün zevk ve eğlenlesini de toplamış olacaktır.

BUGÜN Matinelerden itibaren
İPEK Sinemasında 2 BÜYÜK FİLM BİRDEN
1 - Asi Kahraman
Fransızca sözlü aşk - kahramanlık ve muazzam heyecanlı filmi.
Başrollerde: *WARNER BAKSTER - FREDDİE BARTHOLOMEW - ARLEEN WHELAN*
2 - Lorel-Hardi Harbe Gidiyor Türkçe sözlü
İlâveten: Foks Jurnal dünya haberleri. Suare saat 8.30 da iki film birden

ALMANYADA Çektiklerim!

Yazan : SAİBE ÖRS — 13 —

Çok zayıf ve hasta olan oğlumun İsviçreye gitmesi lâzımdı

— Yapar anneciğim. Feride her şeyi yapar... Hem de bu yakınlarda, elinde iki markhk paralar görüyordum. Halbuki rektör bize haftada yalnız elli phennig verirdi. Niçin Farideye böyle çok para veriyor.. diye şaşırmıştım!.. Bu şeyler ondan çıktı, hiç şüphe etme!..

Artık fazla aramağa hacet kalmamıştı. İstediğimi öğrenmiştim!... Alman terbiyesinin de ne olduğunu anlamıştım. Ah! Hasan bey.. sana ne diyeyim?...

***

Çocuklarımı yanıma aldım, ve o melun Burşaytten ayrıldım, fakat Kolonyadan büsbütün uzaklaşmadım.

Farideyi, rektörden ayırdıktan sonra, artık korkmadan, niçin bunu yaptığını sordum: On üç yaşındaki çocuğun verdiği cevab tüylerimi ürpertti:

— İstanbula aldırtmak istediğin zaman, gelmedim diye beni azarlıyordum!.. Onun için yaptım, dedi.

Yani doğrudan doğruya bir intikam fikrile yapmış. İşin nereye varacağını tabiî hesablamadı, fakat, fenalık olduğunu bile bile yapmıştı.

Ruhu da, hisleri de ve hattâ hastalıkları bile soyuna çeker!.

— Allahtan bul!.. dedim, zira başka diyecek yoktu.

***

Düseldorftaki konsolosa bir daha gittim, fakat bu sefer yalnız değildim. Üç çocuğumu da beraber aldım ve direktör de, karısı da yanımda idiler.

Konsolosun odasına girerken, konsolos ayakta, arkası dönmüş, duvardaki telefonda konuşuyordu:

— Hayır.. haberim yok. Ne olduğunu bilmiyorum, diyordu.

Ve kapının gürültüsünden başını çevirerek beni gördü:

— Burdadır.. şimdi geldi.. istic vab edeceğim, dedi, ve telefonu kapıyarak bürosunun önüne oturdu.

Anlaşılan, başkumandanlık benimle meşgul oluyormuş. Öyle ya.. gayet tehlikeli bir kadın değil miydim?

Konsolosun önünde, altı iskemleye altı kişi dizildik.

Ben ağzımı açmadım. Direktör lâfa başladı ve sıfatını bildirdikten sonra:

— Bayanı tanıyorsunuz. Buraya, evvelce gelmişti. Hakkında bir ufak yanlışlık olduğu için, bazı izahat vermek üzere, beraber geldik, dedi.

Mübahasenin bu şekil alması konsolosun hoşuna gitmedi. Gayet âdî bir tavırla, adetâ direktörle istihza etmeğe kalktı:

— Bayanın nesi oluyorsunuz?... Onu evvelâ bildirin. Dayısı mı, yoksa kardeşi mi?.

Direktörün hiddetinden benzi attı. Fkat terbiyesini elden bırakmadı. Hissiyatına hâkim olmak, insanın yüksekliğini gösterir.

— Ben buraya vazife zımnında geldim. Lûtfen onu bilmiş olun. Hükûmet tarafından tekmil mekteb direktörlerine emir verilmiştir, mektebimizde okuyan Türk talebelerine, her hususta yardım etmekliğimiz için. Bayanın oğlu mektebimde talebedir. Çocuk hastadır ve hastalığı hakkında profesör Moritzin raporu var. Bu rapor üzerine çocuğun İsviçreye gitmesi lâzım geldi. İsterseniz, Bayan size, profesörün raporunu göstersin.

Bunu işitince konsolos bozulmıya başladı, ve bana hitaben:

— Kâğıdlarınızı verin bakayım, dedi. Profesörün raporunu ve pasaportumu verdim. Pasaportumu yaprak yaprak muayene etti:

— Pasaport yalnız Almanya için vize edilmiştir.. dedi.

— Yalnız bu isbata kâfidir bayan Almanyaya gelirken, kalmak fikrile gelmiş olduğunu, beklemediği bir hâdise zuhur ettiği için İsviçreye gitmesi icab ediyor. Eğer Almanyaya, suiniyetle gelmiş olaydı, İsviçre vizesini İstanbuldan alırdı ve "Çocuklarımı görmek için Almanyadan geçiyorum,, diyebilirdi. Bu yol onun için daha pek çok kolaydı.

Konsolos yelkenleri indiriyordu. İyiden iyiye sıkılmıştı, ve ağzından şunu kaçırdı:

— Evet, söylediklerniz makûl; fakat diğer taraftan, bize malûmat veren adamı bizzat tanırım, dostumdur ve gayet namuslu biridir. Yazdığı mektubda öyle şeyler vardı ki!... Fransızların muzafferiyetini işitince, Bayan Hasan, odada, oynaya oynaya dolaşmış.

Kocamın mezardan çıktığını duyaydım, yine oynıyamazdım: o kadar halim bitikti. Almanyaya gelip de oğlumu hasta bulmak beni devirmişti. Gayretle ayakta duruyordum.

Direktör kendini zaptedemedi:

— Evet biliyoruz, o adam rektör Rövenştrunktur.. dedi. Üç seneden beri bayanın çocukları yanında pansiyonerdiler. Tabiî bundan malûmatınız vardır. Çocuklar gidecek diye belki canı sıkılmıştır!..

Bu sefer, direktör, istiüza ediyordu amma konsolos cevab veremedi:

Acaba çocukların annesi hapsolursa çocukları yine yanında mı bırakırlar zannetti herif, ve kazancını kaybetmemek için bu denaati tertib etti. Alçak ruhlu insanlardan her şey beklenilir. Muharebe dolayısile rektörün tekmil pansiyonerleri gitmişti, yalnız benim çocuklarım yanında kalmıştı.

Konsolos rektörü müdafaa etmedi:

"— Bir casus bulduın,, diye sevinirken iş pof çıkıyordu.

— Teessüf ederim, amma, geçen sefer de bayana söylediğim gibi, vaka, Münster Başkumandanlığına verilmiştir. Elimden hiçbir şey gelmez. Berlinde, Türk başkonsolosluğuna müracaat etsin, dedi.

Ve bunu söylerken, konsolosun hakikaten canı sıkılmışa benziyordu.

Fakat bana ettiği fenalığın da haddi hesabı yoktu.. ve dolayısile çocuklarıma.

Ve yine kışta kıyamette bir sabahın karanlığında, üç çocukla, beraber küçük bir kasaba istasyonunda etrafımda çantalarla, sepetlerle Berlin trenini bekliyordum.

[Devamı var]

— 55 —

Babası yumuşak bir sesle ısrar etti:

— Bu karabaş da kim? ?

— A... İhtiyar köpek.. öldü. İşte baksanıza.. Bom! Bom!.

— Peki onu neden öldürüyorsun? Günah değil mi?..

Çocuk tereddüd etmeden cevab verdi:

— Çünkü o.. ihtiyar. Hasan artık istemiyor...

Altay durdu ve mahzun bir tavırla ilâve etti:

— Hasandaki sahici idi... Benimki yalancı. Tüfeğim öldürmiyor... Yoksa nasıl yapılacağını biliyorum.

Babası sıçradı:

— Bunu sana Hasan mı gösterdi?

— Evet.. işte şöyle yaptı.. .

Altay nişan alarak ateş ediyormuş gibi bir hareket gösterdi ve:

— Görüyorsunuz ya.. Karabaş düştü... Öldürdüm, dedi .

Diğer taraftan Veysinin çocuğu ölen köpeğin de taklidini yapıyordu. Yere uzanmış, küçücük bacağını ölmek üzere bulunan hayvanlar gibi ileri uzatıp çekerek hafif iniltilerile hareket ediyordu.

Genç adam, şaşırmış bir vaziyette, hem komik ve hem de acı bir his tevlid eden bu ölüm sahnesini canlandırmak istiyen o güzel çocuğuna bakıyordu.

Evvelâ hoşuna giden bu sahne, oğlu tarafından yapıldığını kendisine hatırlatınca, birdenbire gayri kabili tahammül göründü. Tatlı bir sesle:

— Böyle şeyler yapma Altay, hem tüfeği de bırak.. dedi.

Fakat çocuk onu dinlemiyordu. Ayağa kalkmış, heyecan içerisinde kendi kendine söyleniyordu, ve ihtiyar köpeğin nasıl öldüğünü anlatmağa çalışıyordu.

Bu vaziyet karşısında çileden çıkmağa başlıyan Veysi bekçi Hasanın bu kadar küçük bir çocuğun önünde köpeğini öldürmemesi lâzımgeldiğini düşündü. Çocuk dimağı bu vakanın tehlikeli bir surette intibaı altında kalmıştı. Daha tatlı bir sesle ısrar etti:

— Bırak şunları Altay.. Ne söylediğini anlamazsın daha..

Küçük Altay, sinirli bir halde:

— Oh.. iyi anlıyorum.. diye cevab verdi. Hasanın, hayvanları öldürdüğünü gördüm.

— Bunlar bakılacak şeyler değil ki.. çok küçüksün Altay.. Ölümün ne olduğunu bilemezsin..

— Biliyorum! Biliyorum!

Ve çocuklara mahsus bir eda ile Veysiye bir şeyler anlatmağa uğraştı:

— Evet! Evet biliyorum. Ölünce, insan yere düşer, ağlar, bağırır... Sonra susar! Veysi Bey de annemi öldürdüğü zaman öyle yere düşmüş. Bir mektub ile birlikte.. şöyle düşmüş!..

Genç adam yerinden sıçrıyarak:

— Neler anlatıyorsun? diye söylendi.

Veysi gözleri heyecanından açılmış bir halde, kendisini yeniden halının üzerine atan çocuğuna bakıyordu. Koyu renkli halının üzerinde küçük beyaz çehresi kapalı gözlerile, ötekine.. o kadar andırıyordu ki..

Çocuk:

— İşte böyle.. annem yere düşmüş... Veysi bey bir mektub atınca.. Bom! Bom! diye tekrarlıyordu.

Veysi, alnı kırışmış, sinirleri gerilmiş bir halde çocuğunu öyle bir deh şet içinde seyrediyordu ki, oğlunun sözleri zihnine ancak ulaşabiliyordu. Bununla beraber, yumruklarını sıkarak, böyle ithamlarda bulunan çocuk ağzını ezmek arzusile ileriye doğru bir adım attı. Fakat bu cinnet buhranı bir saniye sürdü. Kendisini zapta muvaffak olarak Altaya hitaben:

— Ayağa kalk, dedi. Hem çabuk kalk. Bir daha böyle şeyleri kimseye tekrarlama. Asla söylemiyeceksin anladın mı? Annenin ölmediğini pek âlâ biliyorsun.

— Hayır. O öldü.. yere düştü.

— Sus Altay..

— Feride, Veysi bey..

— Sus Altay, bu lâkırdıları tekrarlama.. Veysi gibi bir adam bir kadını öldürmez. Bu yalan... Böyle şeylerin ağzından çıkmasını istemiyorum..

— Oh! Feride yalan söylemez!.

Bu bardağı taşırtan son damla gibi idi.

Genç adam sinirlerine hâkimiyetini kaybetti. Birdenbire çocuğunu kollarından tutarak havaya kaldırdı ve onu bir erik ağacı gibi silkerek:

— Sus, yoksa seni şimdi ayaklarının altında ezerim, diye bağırdı. Feride yalan söylemiş... Ben sana bunun doğru olmadığını söyliyorum... Annen sağ.. anladın mı?.. O yaşıyor... Söylediklerimi aklına yerleştirdin mi?..

Mânasını anlamadığı bu şiddetli hareketten şaşıran Altay cevab vermedi.

— Haydi söyle.. Feridenin yalan şeyler anlattığını söyle bakayım.

Altay şimdi korku içinde idi. Karşısındaki adamın hiddeti, onu şaşırtıyordu. Bununla beraber fikrinde hâlâ sabit idi.

[Devamı var]

SPOR

19 Mayıs Gençlik Bayramının Pragramı

19 Mayıs spor ve gençlik bayramına iştirak edecek mektepler dün son provalarını yapmışlardır. Bayrama ait program ikmal edilmiş ve mekteplere tebliğ edilmiştir.

Törene şehirde sabahleyin saat 10 da, kaza ve nahiyelerde ise öğleden sonra saat 16 da başlanacaktır.

İdman şenlikleri Fenerbahçe ve Şeref stadlarında olacaktır. Fenerbahçe stadındaki merasim ve şenliklere Üniversite, lise ve enstitüler, muallim mektepleri, spor klüpleri, Şeref stadındakine ise orta mektep talebesi iştirak edeceklerdir.

Şehirde yapılacak merasime, resmî, hususî ve bütün orta tahsil talebesi iştirak edecektir. Yalnız, Heybeliada, Pendik, Kartal, Beykoz, Eyüp, Bakırköy ve Ortaköy okullariyle Çatalca orta okulu kız ve erkek talebesi ve bu yerlerin ilk okul beşinci sınıf talebesi Cumhuriyet bayramında yapılacak merasimde vazife alacaklardır.

Fenerbahçe stadındaki merasime iştirak edecek talebenin saat 9.30 da stadda bulunmaları lâzımdır. Merasime 3744 talebe iştirak edecektir.

Saat 9.30 da vali, İstanbul komutanı, üniversite rektörü, Halk Partive Halkevleri reisleri sporcuları ve talebeyi selâmlayacaklardır.

Bundan sonra Atatürk büstüne çelenk konma merasimi yapılacaktır. Bunu müteakib talebenin hep bir ağızdan söyliyeceği İstiklâl marşı ile Haydarpaşa lisesi izcileri tarafından bayrak çekilecektir.

Bayrak çekme merasiminden sonra, vali Lûtfi Kırdar, üniversiteden Reşad Tanberk, kız muallim mektebinden Fikret, spor klüpleri namına Ahmed Adem 19 Mayıs bayramının büyük ve faydalı rolünü tebarüz ettiren hitabelerde bulunacaklardır.

Bütün bunlardan sonra geçit resmi başlıyacak ve talebe sahadaki yerlerini alacaklardır. Nihayet jimnastik hareketlerine başlanacaktır. Kız talebeye kız muallim mektebi öğretmeni Saadet, erkeklere de Cevad kumanda edeceklerdir.

Şeref stadındaki merasime 3419 taleeb iştirak edecektir. Fenerbahçe stadındaki programın ayni tatbik edildikten sonra hareketlere başlanacaktır.

Kız talebeye Semiha Demirhan, erkek talebeye de Adnan Özenci kumanda edeceklerdir.

İstanbul Mekteblileri Muhteliti Ankaraya Gidiyor

Ankara mektepliler muhtelitinin ziyaretini iade etmek ve bir revanş maçı yapmak üzere İstanbul mektepleri muhteliti yarın öğleden sonra kalkan trenle Ankaraya hareket edecektir.

Ankara mekteplilerinin pazar günü İstanbul mektepleri muhteliti ile karşılaşarak 2 - 1 galib geldiği hatırlardadır.

İstanbulluların bu ikinci karşılaşmağı muhakkak kazanmağı arzu etmelerine rağmen cumartesi günü burada final maçını oynıyasak Galetasaray ve Boğaziçi liseleri oyuncuları bu seyahate iştirak edemiyeceklerdir.

Kafileyi Taksim lisesi müdürü Ömer götürecek ve getirecektir. Oyuncular bugün Fener stadında son idmanlarını yapacaklardır.

Gidecek oyuncular şunlardır: Faruk, Arif, Muvahhid, Kadir, Nafiz, Cemal, Feridun, Gazanfer, Zeki, Saim, Murad, Turan, Hüseyin.

Muhtemel futbol maçları

Galatasaray takımının Edirneye gitmek için teşebbüste bulunduğunu yazmıştık. Bu teşebbüs müsbet netice vermediği takdirde, Fenerbahçe stadında ve Mısıra gitmemiş olan oyuncuların teşkil edecekleri takımlarla bir maç yapmağı Fenerbahçe klübü, Galatasaraya teklif etmiştir.

Diğer taraftan Galatasaraylılar da İstanbulun dört millî küme klübü arasında bir turnuva yapmağı düşünmektedirler.

Bununla beraber bölge asbaşkanlığı klüplerin 19 mayısta herhangi bir futbol maçı yapmalarına izin vermemektedir.

Sırtı yere gelmeden ölen büyük Türk pehlivanı Kara Ahmet

Millî şöhretlerimize ne vakit lâyık oldukları saygıyı göstereceğiz!

Yazan: KERİM KANOK

Kara Ahmed pehlivan

Bir akşam üzeri hafif hafif çiseleyin yağmur altında bir otobüse atlayarak yola düzüldük. Eski zamanda birçok tanınmış ekâbir konakları bulunduğundan İstanbulun en kibar semtlerinden addedilen "Defterdar"ı geçerek Eyüp Sultana eriştik. Yağmur durmuştu. Yavaş yavaş çarşı yolunu tuttum. Sıra kahveleri geçtikten sonra bir sevkitabiile büyük camiin avlusuna girdim.

Beyaz mermerler üzerinde kaynaşan güvercinlere yem serptim ve onların mısır tanelerini kapışarak yediklerini seyrettim. Islak ve rutubetli havayı keskin bir güvercin gübresi kokusu doldurmasına rağmen tektük birkaç ziyaretçi ağır adımlarla avluda dolaşarak onlar da benim gibi camie ve bu güzel tenbel hayvancıklara bakıyorlardı.

Bu iş bittikten sonra dışarı çıktım ve bu semtin klâsik manzarasını tamamlıyan kahveler, aşhaneler, Eyüb oyuncağı satan dükkânlar, tatlıcılar, kebapçılar mahallebicilerin ve nihayet harab cumbalı evciklerin sıralandığı dar sokaklar da genç, ihtiyar ve çocuk kalabalığı akıp gidiyordu, burada durdum:

Ayağı takunyalı, başı yemenili, parmakları kınalı ve basma entarili küçük mahale kızlarile yanyana giden; lâciverd çeketli, külâh şapkalı, dudakları boyalı modern genç kızları; modaya uygun kostümler giymiş delikanlıları, değneğini kaka kaka yürüyen hanımnineleri, abalı lâpçinli piri fanileri temaşa ediyor ve İstanbulun yedi tepesinden itile kakıla tâ buralara gelip dayanan eski hayatın bütün hususiyetlerini burada görüyordum.

Fakat Eyübe gelmekliğimin asıl sebebini teşkil eden düşünce beni doyulmaz manzaraları daha fazla seyretmekten alıkoydu. Süratle camiin arkasını dolaşarak Gümüş suyuna çıkan yokuşun başına doğru yürüdüm. İşte asıl Eyüb burada başlıyordu. Surtlara çıkan dar yolun her iki tarafı ulu bir mezaristan halinde uzanıp gidiyordu. Bu ebediyet diyarında büyük Osmanlı seferlerini idare etmiş kumandanlar, divan sahibi şairler, eski paşaların gözdeleri, kırk odalı konaklarında debdebe ve dârat içinde yaşamış eski vükelâ haremleri, genç yaşında teverrüm etmiş içli gelinler... Hepsi hepsi burada idiler. Ben hem bunlara bakıyor hem de yolun solunda yıkık ve harab mezar taşlarına basa basa bir sırta tırmanıyordum. Nihayet parmaklıklı bir mezarın önünde duruyor ve sarıklı bir mezar taşını örten baldıranlar ve vahşi otları açarak şu kitabeyi okuyorum:

Hüvel Hallakul Bâki
Bahadırlıkta meşhuri cihandır
Kâra Ahmed cihanın pehlivanı
Azmet etti semti Avrupaya
Zebûn etti bütün zor âveranı
Denildi ittifakı âlem üzre
Anın şanında dünya pehlivanı
Nice yıllar evrakı havadis
Cihane fahr ile neşretti anı
Gelince Avrupadan sani galib
Sürura gark ederdi cümle ihvanı
Zemine arkası hiç gelmemişken
Felek yıktı yere ol kahramanı
Livayı Rusçuğun Razgat kazası
Umur köyüdür anın asıl mekânı
Oku bir fatiha geç öyle zair
Ki kalmaz kimseye bu dehri fâni
Sukutu penç ile kaydoldu tarih
Cihan arslanı terketti cihanı
1320

Bilâihtiyar ağzımdan şu sözler dökülüyor:

Ey koca Türk, dünyaya meydan okumuş ebedî kahraman. O şerefli sırtı yere gelmeden ölen pehlivanlar pehlivanı... Kolunun kuvvetile kazandığın cihan pehlivanlığını kimseye bırakmadan alıp beraber götüren yiğit! Ne mutlu sana...

Spor tarihi, resmî dünya şampiyonluğunu hiçbir rakibe terketmeden gözlerini bu fani âleme kapıyan belki bir veya iki insan kaydeder... Fakat sen muhakkak ki bunların hepsinden daha şanlı daha şereflisin...

En kara günlerimizde Avrupada Türk namını aylarca ve yıllarca takdir ve tahsin âvazelerile takdis ettiren sensin! Bu, kadirşinas millet bunu unutmıyacak ve sana lâyık olduğun yüksek ihtiramı geç olsa da yapmakta kusur etmiyecektir.

Ne yazık ki, senin namına âbideler dikilmek, eserler yazılmak icab ederken, bu harab mezaristanda, baş ucunda meçhul bir hayırhahın yazdığı kitabeden başka hiç bir izin olmadan seni yıllarca bıraktık. Sen müsterih ol koca Ahmedim senin mezarın bir gün olacak buradan kaldırılacak ve belki de Türk gençliğinin en kesif, en faal toplantılarına sahne olacak Yenişehir stadının methalindeki ebedî makamına nakledilecektir. Bütün Türk gençliği takdir ve tahsin nazarlarile o hakikî tunç vücudünü seyredecektir. Senin o harikulâde varlığını insan oğlunun icad ettiği bakır ve kalay halitasından dökülmüş taklid bir tunç kütlesinden daha başka daha kudretli bir madenle temsil edemiyeceğiz. Ne yazık!

Fakat ne de olsa seni artık bu nisyan diyarında bırakmıyacağız. O ruh kamçılıyan ismini sporcu Türk gençliğinin tâ gözü önüne dikeceğimiz beyaz mermerlere kazacağız.

***

Her taraf tamamile karardığı zaman ben de vapur iskelesine gelmiştim.

Bir zamanlar ağır gron feraceler giymiş ve bir mabude kadar güzel yüzlerinde ince bir sabah sisi gibi şef faf tül yaşmaklı ağır dantel şemsiyeli, fildişi yelpazeli kibar Türk kadınlarının uzun piyade kayıklarında Sâdâbâda akıp gittikleri bu suları vapurumuz yavaş yavaş yararken ben de Nedim'in bir mısraı yerine şu satırları bir kere daha içim yanarak tekrar ediyordum:

Oku bir fatiha geç öyle zâir
Ki kalmaz kimseye bu dehri fâni
Cihan arslanı terketti cihanı..

İstanbul şehir müzesinde bir spor köşesi yapılması hakkındaki yazımız üzerine müzenin tanziminde çok kıymetli emekleri sebkat eden Bay Selim Nüzhet bu hususun temini maksadile müzede bir oda tefrik edilmiş olduğunu ve eski spor levazımının peyderpey teminile bu köşenin de açılacağını müjdeledi. Kendisine ve bu kadar büyük işleri arasında gençliğin en hurda ihtiyaçlarını bile gözden kaçırmıyan Belediye reisimiz Lûtfi Kırdara gençlik namına teşekkür etmeği bir ödev bilirim. K. K.

Almanlar Büyük Harbde bizi Ruslara nasıl satmak istemişlerdi?

(Baş tarafı 1 indice)

âtideki muhavereyi bana tebliğ etmünferid bir sulha taraftar iki parti. Monckevitz, iptida, Almanyadati bulunduğunu söylemekle söze başladı. Bu partilerden biri İngiltereye müsaadeler göstermek diğeri de Rusyaya müsaid davranmak taraftarıdır. Birinci parti bilhassa Hamburgda kuvvetlidir. Dernbourg bu partiye mensubdur; Amerikalılar ve bizzat Wilson tarafından muzaheret görmektedir. İkinci parti Rusya aleyhindeki şiddetli mücadelenin sebeblerine akıl erdiremiyen Alman ekseriyeti ile bütün kavim tarafından yapılan bir harbe müteallik meselelerde halkın hissiyatını ve sempatilerini gözönünde tutmak lüzumunu takdir eden hükûmeti ihtiva etmektedir. Monckevitz sözüne şu suretle devam etti: 1) Harb başladı, çünkü Rusya Sırbistanı müdafaaya kalktı, Almanya da Avusturyayı: Bu iki mahmi "client,, anlaşıp sulh yaparlarsa - ki pek mümkün bir şeydir - patronların harbe devam etmeleri için ne sebeb kalacaktır? 2) Rusyanın İngiltereye itimadı vardır, onu sadık müttefik zannediyor. Halbuki, İngiltere bize ahiren aşağıdaki şartlar dahilinde sulh teklifi yaptı: Belçikanın tamamen tahliyesi ve buna mukabil Alman müstemlekelerinin iadesi. İngiltere görüyor ki müttefiklere müzaheret için muazzam malî fedakârlıklar yapmak mecburiyetinde kalacaktır. Neticenin belki de masrafları örtmekten uzak olacağını anlamağa başlamıştır. Almanyada İngiltereye müsaid olan parti Rusyanın şarka doğru mümkün olduğu kadar uzağa atılmasını görmek ister. Lehistan, Litvanya ve Baltık vilâyetleri tampon devletler teşkil edebilirler. Çoktanberi Rusya ile Almanyanın iktisadî surette biribirlerini itmam etmelerine alışkın bulunan "Alman,, nazırlar bu hal çaresine taraftar değildirler. 3) Almanya Rusyanın Boğazların tam hürriyetine ve garantisine ihtiyacı olduğunu anlıyor. Boğazları zorlamağa imkân yoktur. Fakat İngilizlerle Fransızların Boğazları zaptetmeleri kabul olunsa bile İngiltere, Fransa ve İtalyanın bir gün onların tam mülkiyetini Rusyaya teslim etmeğe razı olacakları şüphelidir. Halbuki Rusya bunu kuvvetle umuyor. Ve sırf bunun içindir ki müttefiklerine o kadar kuvvetli surette bağlıdır. Fakat biz meseleyi Boğazların bir Rus - Türk - Alman arazisi olmaları şeklinde halletmeğe ve istihkâmları tamamen yıkmağa hazırız. Türkiye İngiliz - Alman istikametinde "meselenin,, hal çaresini ancak kerhen kabul edecektir. Fakat bilâkis, Almanya vasıtasile Rusya ile bir uzlaşmayı şiddetle istiyecektir.

Nekliodov

***

Alman hiyaneti artık tamamen inkişaf etmiş bir hale geliyor. Saray damadlarından bir prenses ile doğrudan doğruya Rus çarına yapılan teklif neticesiz kalıyor; İstokholme gönderdikleri Deutshe Bank direktörünün müşterek bir dosta müracaat ederek İstokholmde Rus elçisine yaptığı bilvasıta teklife Ruslar cevab vermiyor. Bunun üzerine, yukarıya neşrettiğimiz telgrafta görüldüğü veçhile, Almanya hükûmeti İstokholmdeki Rus elçisine "doğrudan doğruya bir teklif,, yapıyor. Bu teklif Boğazları Rus-Türk - Alman hâkimiyeti altına sokmak ve istihkâmları yıkmak şeklindedir. Buradaki Türk hâkimiyeti sözünün lâfzı murad bir şey olduğu, Almanyanın maksadı Boğazları Rusya ile müştereken ele geçirmekten ibaret bulunduğu meydandadır. O Almanya ki bizimle resmen mütteffiktir!:

Hüseyin Cahid YALÇIN

Kongreye davet

İstanbul klübü idare heyetinden: 11/5/940 cumartesi günü yapılacağı ilân edilen mutad senelik kongremiz ekseriyet nisabı olmadığından 18/5/940 cumartesi günü saat 15 de yapılacaktır.

Nizamnamemizin maddei mahsusasına tevfikan mevcutla iktifa edileceğinden sayın azamızın beheme - hal teşrifleri ehemmiyetle rica olunur.

Mühim bir iktısadî mesele

İTALYA HARBE GİRECEK OLURSA

Akdeniz bir harb mıntakası haline geleceğinden bundan Amerika çok mutazarrır olacaktır

Harb şampiyonu Hitler, Mussolini ile birlikte Akdenizdeki İtalyan donanmasını teftiş ederken

İtalyan - Amerikan konuşmaları hiç şüphesiz esaslı bir ehemmiyeti haizdir. Fakat tabii olarakdır ki bu temaslar gizli kalmıştır. Ve Amerikan matbuatı tarafından yapılan neşriyatı büyük bir ihtiyat ile telâkki eylemek lâzımdır.

Bilhassa B. Roosevelt'in, İtalyayi, eğer harbe girerse, onunla ticarî münasebetleri kateylemekle tehdid eylemek istemiş olduğu muhtemel görünmemektedir.

Bu da basit bir sebebe istinad eder: Çünkü, aylardanberi İtalyan hükûmeti harbe girmesinin, Amerika ile ticarî münasebetlerinin kat'ını tevlid edeceğini mükemmelen biliyor. Filhakika, İtalya harbe girdiği gün bitaraflık kanunu hakkında otomatik olarak harekete geçecektir.

Herhalde bütün Akdeniz "harb mıntakası,, addedilecek ve dolayısile Amerikan gemilerine yasak olacaktır.

Diğer taraftan "Cash and Carry,, hükmü Birleşik Amerikadan İtalyanın yapacağı mübayaata tatbik edilecektir. Halbuki İtalyanın diriz'i yoktur.

Fakat bütün bu işler Birleşik Amerika tarafından eylûldenberi muhariblere tatbik edilen tedbirlerdir ve B. Roosevelt'in, Mussoliniyi bunları unutmuş olmakla şüphe ettiğine inanmak biraz çocukça bir hareket olur.

Bundan mâda, İtalyaya tatbik edilecek bitaraflık kanunu zaten bu memlekette munzam bir müşkülât tevlid etmiyecektir. Zira bitaraflık kanunu tatbik edilsin edilmesin, müttefiklere karşı bir harbe girdiği takdirde, İtalyanın bir Amerikan malını elde edemiyecek bir vaziyette kalacaktır.

Filhakika bu takdirde Fransız - İngiliz ablukası derhal ona tatbik edilecektir. Halbuki, İtalyayı Birleşik Amerikaya bağlıyan yegâne deniz muvasala yolu Cebelüttarıktır.

İtalyanın Cebelüttarıktan ticaret gemilerini geçiremiyeceği de aşikârdır. Boğazı geçmeğe teşebbüs edecek Amerikan gemilerine gelince, bunlar derhal İngiliz kntrol mevkilerine getirilecek ve İtalyaya giden hamuleleri boşaltılacaktır.

İtalyanın harbe girmesi takdirinde, bitaraflık kanunun tatbiki meselesi, vaziyete bakılırsa başka bir noktai nazardan, B. William Phillips ile B. Mussolini ve B. Ciano arasında müzakere mevzuu olmuş gibi görünmektedir.

Hakikaten İtalyanın, Almanyanın yanıbaşından, müttefiklere karşı olmayıp, meselâ herhangi bir Balkan devletine karşı harbe girdiği farazıyesi de olabilir.

Bu sebebden İtalya ile müttefikler arasında muhasematın mevzuu bahsolmıyacağı bir vaziyet takdir etmeğe imkân vardır; böyle bir vaziyette İtalyaya karşı bir müttefik ablukası ortaya çıkamazsa da Birleşik Amerikada mer'i bulunan hakiki mevzuat B. Roosevelti, Akdenizi "harb mıntakası,, addeylemeğe ve İtalya ile Balkanlara "Cash - and carry,, hükmünü tatbik etmeğe mecbur edecektir.

Böyle bir halde de, Alman ihracatına fazla güvenemiyen ve hiç değilse müttefiklerle gergin bir vaziyette bulunacak İtalya, sonuncu ve mühim bir harici marşesini kaybetmiş olacaktır.

Bir İtalyan - Balkan harbinin iktısadî mahzurları İtalya için çok vahim olacaktır; bu akisler Birleşik Amerika için de çok ağır bir tesir gösterecektir.

Filhakika, harbden evvel Birleşik Amerika muazzam bir harici ticarete malik idi. Harb, yavaş yavaş bütün marşeleri kendisine kapıyor.

Almanya ile merkezi Avrupanın yarısı abluka ve bitaraflık kanunu ile Amerika ile yedi aydanberi her türlü mübadeleyi kesmiş bir vaziyettedir .Bütün İskandinavya ve Finlandiya Amerikan gemilerine yasak edilmiştir. Fransa ve İngiltere, imparatorlukları ile, vasi bir autarcie teşkil etmişler ve haricten ancak harb malzemesi satın almaktadırlar.

Belçika ve Holanda "harb mıntakası,, dırlar; İspanya dahilî harb dolayısile mahvolmuştur; Sovyet Rusya ve Japonya ile olan mübadeleler, Çin ve Fin harfleri dolayısile husule gelen "manevi ambargo,, yüzünden hissedilir derecede azalmıştır.

Lâtin Amerikası haricinde Birleşik Amerikanın müşterilerini İtalya ile Balkan memleketleri teşkil etmektedir.

Bu sebebden Akdenizdeki gerginlikten ziydesile endiş duymakta hakları vardır. Bunu İtalyaya bildirmişlerdir.

B. William Philips'in daha ileriye gitmiş olması muhtemeldir.

B. Rooseveltin esas fikri halihazırda muharib olmıyan milletlere harbin tevsiini her ne pahasına olursa olsun meneylemektir. O, dahilinde iktısadî mübadelenin mümkün olabileceği muvakkat bir nevi "bitaraflar cebhesi,, kurmak istiyor. Bu suretle, Birleşik Amerikanın iktısadî ve malî yardımını bu siyasî kombinezona temin eylemeyi tasavvur ediyor. İtalya döviz bakımından fakirdir. Halbuki, yalnız Avrupa harbi ile tehlikeye düşen dahilî ekonomisini düzeltmek için değil, fakat Habegistanın istismarına girişmek için krediye muhtaçtır. Bugünkü vaziyette sermaye fıkdanından bu iş yavaş gitmektedir. Bu sebebdendir ki B. Roosevelt Mussolini nezdinde bitaraflığın finansmanı hususundaki büyük projesine müteallik birtakım sondajlarda bulunmak zamanının geldiğini tahmin ederek harekete geçmeyi münasib görmiştir.

"Candide,, den

HİKÂYE

"SAÇ MERAKLISI,,

Yazan : Mücellâ YAKAR

— Hayrola Macid, böyle telâşlı telâşlı nereye gidiyorsun? İstiklâl caddesinde iki arkadaş karşılaştılar. Macid, arkadaşının merakını gidermek için sinirli, sinirli konuşmağa başladı.

— Sorma birader dedi. Şu son günlerde öyle dehşetli bir sinir buhranı geçiriyordum ki ne sen sor ne de ben söyleyeyim. Macid sustu, arkadaşının da merakı bir kat daha arttı, Macidin koluna girdi, birkaç adım hiç konuşmadan yürüdüler fakat arkadaşı daha fazla dayanamıyarak sordu:

— Kuzum allahaşkına, pek iyi anlıyamadım, seni böyle günlerce üzen derdin sebebi nedir, bana anlatırmısın?.

Macid biraz düşündkten sonra:

—Ferdiciğim diye hikâyesine başladı. Bilirsin ben ötedenberi, saça çok meraklıyımdır. Ve bu merakım yüzünden başıma türlü hâdiseler gelmiştir, fakat bu sonuncusu hepsinden netameli çıktı. Ve eskilerin üzerine tuz biber ekti. Malûm ya benim eski âdetimdir. Hangi kadını veya kızı görsem evvelâ saçına bakarım, eğer saçı güzelse, o kadında güzeldir, derim.

Bence kadın güzelliğinin en büyük payını saça vermelidir. Ne ise çok uzatıp ta senin canını sıkmak istemem, asıl ben kendi derdimi anlatayım.

Yolda bizim Turguda rastladım, hoşbeş ettikten sonra bana bir daha ki hafta benim yaş günümü yapacağız, sen de gel, diye davet etti.

Eski dost, hatırını kırmak olmaz diyerek söylediği gün gittim. Keşke ayaklarım kırık olaydı da gidemez olaydım, ne ise, oldu bir kere. Ev epeyce kalabalıktı. Hemen Şişlinin en güzel kadını ve kızları orada idi. Turgud beni genç ve güzel bir kızla tanıştırdı, hoş bunu ben istemiştim ya, zira kızın gayet güzel saçları vardı. Yüzüne pek yakışan bir şekilde taramıştı. Kumral rengi saçına bir kat daha güzelik veriyordu. Geç !vakite kadar hiç durmadan dansetik, Akşamleyin ayrılırken bir daha ki hafta için ondan bir randevu istemiştim kabul etti, bembeyaz elinin küçücük parmaklarına ufak bir buse kondurarak ayrıldık. Aradan bir iki hafta geçmiş dostluğumuzda ilerlemişti. Ve benim kırk yıllık âşikâr gibi Rezana görülden tutulmuştum.

Sevgim günle saatle artıyor beni harabediyordu. Nihayet karar verdim, evlendik. İlk aylarda çok mesuttum. Küçücük karımın ipek gibi kumral saçları gönlümü doyurmuştu. Fakat neye yarar sonu iyi çıkmadı ki, bundan bir ay evvel bir akşam evime geliyordum. Önümden açık sarı saçlı bir kadın koşarak bizim apartmana girdi, ötedenberi sarı ve siyah renklerden nefret ederim, hiç istifimi bozmadım merdivenlerrden çıktım fakat o ne, yabancı kadın bizim kapıyı hızlı hızlı çalıyordu, yanına yaklaştım, gevrek bir kahkaha kopararak bana dönddü, işte o zaman sanki beynim bir grahite çarpmış gibi sersemledim. Rezan karşımda ellerini yeni boyattığı saçlarında gezdirerek bana gülüyordu. Eve girdim girdim amma aklım da başımdan gitmişti. Rezan hiç oralı olmuyor, bak ne güzel oldum değil mi diye, şımarıyordu. Gayri ihtiyarî elini ittim, ve:

"Saçını eski rengine sokuncaya kadar, gözüme gözükme dedim. Ve evden çıktım. O gün bu gündür her zaman telefonla karımla temas ed-i yor, vaziyeti soruyorum. O hiç oralı olmuyor daha düzelmedi diye benimle alay ediyordu. Nihayet bu sabah kararımı verdim. Eve telefon açtım gayet sert bir lisanla" Rezan dedim, tam bir ay oluyor evimden uzak bir yerde bulunmanın azabını, çekiyorum. Bana karşı çok fena bir oyun oynadın, ve yetişmiyormuş gibi hiçbir af talebinde de bulunmuyor sun, sana son defa söylüyorum. Ya saçının boyasını sildirir eski haline koyarsın veyahutta beni artık ebediyen görmezsin. Bana ne cevab verse beğenirsin.

"Macid bey bana nezaketle, ya bu deveyi güdersin ya bu diyardan gidersin sözünü hatırlatmak istiyorsunuz, öyle ise peki, ben deve gütmek istemiyorum, ve evinizden yarından tezi yok gideceğim. Ve çat diye telefonu kapadı. Şimdi sen söyle Ferdi ben ne yapayım, ya o beni bırakırsa ben nasıl yaşarım. Macid çok müteessir görünüyordu, arkadaşı dili döndüğü kadar onu teselli etti ve biraz sonra ayrıldılar.

15 gün sonra yine sokakta Macid Ferdiye rastladı, ve karısı ile aralarındaki anlaşmamazlığın geçtiğini söyliyerek evine davet etti. Ferdi genç kadının elini öperken hayretten gözleri faltaşı gibi açılmıştı. Zira genç kadının tatlı kumral saçlarının yerini koyu siyah bir renk kaplamıştı, ve genç kadın bu koyu saçların altında da yine çok güzel gözüküyordu. Ferdinin hayretini sezen Macid yavaşça yanına sokuldu. Ve kulağına kısık bir sesle:

— Yağmurdan kaçarken doluya tutulduk. Dedi sarıyı kumral yapayım diye koyu siyaha boyamışlar...

Karacabeyde pancar zeriyatı

Bursa (Hususî muhabirimizden)— Büyük bir seylâptan kurtulan Karacabey ve havalisine ne ekilse çok güzel ve bol bir mahsul alındığı malûmdur. Bunu nazarı dikkate alan şeker fabrikaları şirketi Karacabeyde 7000 dönüm kiralamıştır. Bu maksatla şeker şirketi Karacabeye bir mıntaka âmiri ile iki fen memuru, bir kontrolör ve bir de seyyar ziraat müdürü gönderecektir.

Geçen sene Karacabeyde tecrü - beler yapılmış, kazada ve köylerde pancar ekilmişti. Bundan çok müsbet netice alınmıştır. Burada yetişen pancarın şeker usaresi yüzde yirmi iki, onda üç olarak bulunmuştur ki; bu miktar Türkiyede hemen hemen başta gelen bir verimdir. Şirket kiraladığı araziye dönüm başına 6 lira vermektedir. Bu sayede köylü bundan çok memnun olmaktadır.

Bursada hayvan hastalıklarile mücadele

Halk, hükûmetin gösterdiği yardım ve alâkaya çok müteşekkir

Bursa (Hususî muhabirimizden)— Merinos yetiştirmesini istihdaf eden Bursa mıntakasında bu sene kışın çok şiddetli ve devamlı yağmurlu gitmesi Karacabey ve M. Kemalpaşa kazalarının kısa fasılalarla büyük su istilâlarına uğraması bu mıntaka hayvanatının sıhhatleri kadar hayatlarını da tehdid etmişti. Seylâb felâketin yüzünden bir taraftan açlık, diğer taraftan soğukların tesiriyle hayvanatta sefalet başlamıştı. O civardaki Merinos koyunlarında bunun tesiriyle uyuz hastalığı da görülüyordu. Vilâyet hayvan sağlık zabıtası komisyonu bu hastalığın daha fazla intişar etmemesi için bir komisyon halinde ehemmiyetli ve müstacel tedbirler almıştır. Üç aydanberi Yenişehir, merkezi M. Kemalpaşa ve Karacabey mıntakalarında mütemadi faaliyette bulunan bu uyuz tarama baytar ekibleri 82 köyü ayrı ayrı gezerek bu köylerde mevcud olan 80831 koyun ve keçiyi birer birer muayene ettikten sonra hastalık bulunan mahallere el konularak kanunî ve fennî tedbirler alınmıştır.

Baharın yaklaşması ve havaların da çok müsaid gitmesinden istifade eden halkın, elinde bulunan bütün hayvanatını hastalıksız olarak yaklaşan Merinos tohumlamasına arzetmesi için alınan en mühim tedbirlerden birisi de vilâyet mıntakasında bulunan uyuz koruma sabit banyolarının mayıs 10 dan itibaren faaliyete geçirilmiş ve bu banyolara memur ve baytar ekibleri gönderilmiştir.

Bu ekibler tarafından hazırlanan banyolarda halkın bütün hayvanatı parasız olarak banyoya tâbi tutulmaktadır.

Diğer taraftan her şehir bu mıntakada çıkan ve koyunlar arasında büyük telefata sebebiyet veren şarbon hastalığından kurtarmak ve memleket iktısadiyatını büyük zararlardan korumak için mart sonlarına doğru vilâyetin muhtelif kazalarında memur ve baytar ekibleri tarafından başlanan Profilaktik, Antraks "şarbon hastalığına karşı aşı,, aşısı tatbikatı devam etmiş ve şimdiye kadar da 100 bine yakın koyun, keçi ve kuzu bu aşı ile aşılanarak şarbon hastalığına karşı muaf kılınmıştır.

Halk, Cümhuriyet hükûmetinin candan ve alâkalı yardımından dolayı şükran hisleriyle sevinmektedir.

Çelikpalas açılıyor

Bursa (Hususî muhabirimizden)— Çelikpalasın yeni müdürü Tayyar Akkeskini, bugün Çelikpalastaki bürosu başında ziyaret ettim ve kendisinden otel hakkında izahat aldım:

"— Bu yıl seyyah akınları ecnebi memleketlerine gidemiyeceklerdir. Onun için bu grupların memleket dahilinde seyahat edecekleri gözönüne alınarak, şehrimize gelecekle-rin istirahatlerini temin için idare heyetinin vermiş olduğu karar mucibince otel yanındaki bina da gelen misafirlerin istirahatine tahsis edilmiştir. Bu yeni binada kalacaklardan banyosuz 150, banyolu ise 200 kuruşa kadar ucuz bir fiyatla yataklar ihzar edilmiştir.

Otel fiyatlarına gelince; geçen seneye nazaran çok ucuzlatılmış - tır. Banyosuz tek yatak fiyatı 3, banyolu ise 5 liraya indirilmiştir. Çift yataklı odalar ise 8 liraya indirilmiştir.

Lüks oda fiyatları da geçen seneye nazaran ucuzlamıştır.

Havaların gayri müsaid gitmesi bahçenin açılmasını maalesef biraz geciktirmiş ise de, açılma işine haretle devam edilmektedir.

Bir Hazirandan itibaren muzik angaje edilecek ve ayni günde bahçe de misafirlerimize açılmış bulunacaktır.,,

Bnrsada tütün satışları.

Bursa (Hususî muhabirimizden)— Mıntakamızdaki tütün satışları bitmiştir. 939 mahsulü 938 senesi tütünlerine nisbeten yüzde altmış kadar fazla fiyatla satılmıştır. Bu seneki satışlar çok hararetli ve alıcı adedi de geçen seneden fazla olmuştur. Bu vaziyetten tütüncüler, çok memnundur. Bu sebeble çiftçi önümüzdeki sene için geniş hazırlıklar yapmakta bir çok firmalar gelecek sene Bursadan tütün satın almıya şimdiden karar vermişlerdir.

Bursada yol inşaatı

Bursa (Hususî) — 19 aydanberi yapılmakta olan Bursamızın en işlek caddesi olan Altıparmak yolu bir kaç güne kadar sona ermiş bulunacaktır. Yeni belediye reisimiz avukat Sadık Tahsin Arsal, banyo mevsiminin yaklaşması dolayısiyle bu yolun sür'atle yapılmasını müteahhide bildirmiştir.

Bursada iki zehirlenme

Bursa (Hususî muhabirimizden)— Bursa gazetesi makinisti Kâmil Atılın kardeşi Orman Mektebi talebesinden Remzi, pazar günü akşamı mezunen evine geldiği sırada sabahleyin kahvaltı yaparken yediği peynirle zehirlenmiştir. Kızkardeşi Remziye de ayni suretle peynirden zehirlenmiştir. Her ikisi de derhal tedavi altına alınmışlardır.

Üç Kozlar mahallsdinde Dere sokağında 7 numaralı evde oturan elektrikçi Hüsnü ile karısı kapılarından geçen bir seyyar satıcıdan aldıkları yarım kilo peyniri yerlerken iki çocuklariyle birlikte zehirlenerek memleket hastahanesine kaldırılmışlardır. Polis tahkikat yapmaktadır.

Esad Alkan

Eğitmenler dağcılık kursu da görecekler

Çengel köyünde açılmış olan Eğitmen kursu mezunlarının (askerliklerini yapmıyanlar hariç) mahallî memuriyetlerinde vazifelerine başladıklarını evvelce yazmıştık. Bu kere eğitmenler İzmir civarında Eğridirde açılan dağcılık kampında staj görmeğe davet edilmişlerdir.

Yurdun her tarafına dağılmış olan eğitmenler kampa iştirak etmek üzere bu ayın yirmisinde Eğridirde bulunacaklardır. Kamp yirmi gün sürecektir.

ALİÇONUN SON GÜREŞLERİ

No: 46

YAZAN : M. Sami KARAYEL

— Estağfirullah oğlum! Sen de bir pehlivansın, sonra babanın ekmeğini yemişimdir.. Sana iyilik olsun diye böyle yaptım.

— Bana iyilik etmek istiyorsan, Adalıyı bana ver?

— Bu iyilik olmaz, kötülük olur.

Deyince, Mümin sinirlendi, Adalıyı tutmak isteğinde israr etti. O vakit ihtiyar Cazgır, müdahale eder tarzda:

— Oğlum! Kara Osmanı meydandan çıkar bir görün.. Ondan sonra istediğin kendi kendine meydana ayağına gelir, dedi.

Çolak Mümin, ihtiyar Cazgırın kendisine itimad etmediğini sezince:

— Kara Osmanı, meydandan çıkaramıyacağımı mı zannediyorsun?

— Vallah bilmem oğul! Eğer onu meydandan çıkarırsan o vakit Adalı, karşındadır..

Deyip lâfı kesti. İhtiyar Cazgır, Çolak Müminin öyle kolay kolay Kara Osmanı ortadan çıkaracağına kanaati yoktu. Kara Osman, Adalıdan bir gömlek aşağı idi. Lâkin pehlivan oğlu pehlivandı.

Adalı Halil, Kara Osmanı bir kere hatalamıştı. Diğer güreşlerinde hep berabere kalmıştı.

Yani Adalı Halil, Kara Osmanı, gıcırı bükme meydandan çıkarmış değildi. İhtiyar Cazgırın söylediği doğruydu.

Eğer, Çolak Mümin, Kara Osmanı mağlûb ederse o vakit Adalı Halil, bilmecburiye kendisine rakib olacaktı.

Adalı Halil, Çolak Müminin, Kara Osmana eş düştüğünü anlayınca gülerek Filibeliye şunları söyledi:

— A be! Bu, molla çıldırmış be?.. Kara Osmanı meydandan çıkarabilir mi be? dedi.

Bu, sırada Kara Osman yanlarına gelmişti. Yüzü gülüyordu. Çünkü, kendisnie Çolak Mümin düşmüştü.. İşi kolaydı. Softayı bir iki elde sakalından tutarak mağlûb edecekti .,

Adalı Halil, Kara Osmana hitaben:

— Ulan Kara... İşin yolunda bugün güreş değil, oynaş yapacaksın? dedi.

Kara Osman, keyifli keyifli:

— Eh! Allah bu.. Talihimiz varmış...

— Cazgıra, dua et..

— İhtiyar, her vakit korur beni... dedi.

Filibeli de:

— Ulan Osman, öyle keyifli keyifli gülme.. Bu, softalar ters olur ha..

Deyince, Osman:

— Ne kadar ters olsa, ne yapabilir be! dedi.

Ve, elini havaya kaldırarak :

— Tehey! Şuncaz kadar adam be!

Diye alay etti. Filibeli, Adalı, Kara Osman öyle açık konuşuyorlardı ki, bunların konuşmasını hem Cazgır işidiyordu, hem de Çolak Mümin..

Mümin, hiç ses çıkarmıyordu. Allaha rabtı kalb eylemişti. O, Kara Osmanı meydandan çıkardıktan sonra, yarınki final güreşinde Adalı ile karşı karşıya gelmeğe azmeylemişti.

Mümin, derdliydi. Adalı Halil, onu insan ve pehlivan yerine koyup kahvede ensesini bile ölçmemişti .. Şimdi de kazan dibinde alenî alay ediyordu.. Hıncı büyüktü. Lâkin mütevekkil duruyordu.

Nihayet, davul zurnalar durdu. Cazgır ortya çıkarak, eş tutulan pehlivanları ilân eyledi.

Kara Osmanın da Molla Mümin ile tutuşacağını söyledi. Seyircilerin Mollanın, Kara Osmana eş olamıyacağı kanaatindeydiler. Yüzde yüz mağlûb olacağına emindiler.

Cazgır, pehlivanların menakıbını okurken, Kara Osmanla Mümine sıra gelince, Osman için bir çok methiyelerde bulundu.

Mümin için de yalnız şunları söyledi:

— İşte, buna da Molla Mümin derler.

Okkası hafif, kolu çolak ise de dinamit gibidir. Osman, hasmını zayıf görme, sakla kendini şak kuşu tesinden.. dedi.

Güreş başlamıştı. Seyircilerin gözü Adalı Halil ile Filibelide idi. Kara Osmanla, Mümin hocaya bakan bile yoktu. Çünkü herkes emindi ki Kara Osman, Mollayı benzetecekti. Binaenaleyh, onların zevksiz güreşini takib etmekte mâna bulamıyorlardı.

Peşrevler başladı. Kara Osman kendinden o derece emindi ki, çırpınarak peşrev yapması bile kasıldı. Hemen tutuşup hasmının işini bitirmek, yerine çekilip istirahat etmek istiyordu.

Molla güreşe aşkla bağlı olduğu için, huzur peşrevi yapıyordu. Sağa sola çırpınıyor ve sıçrayordu.

Fakat Mollanın bu şahlanması ve çırpınması seyirciler üzerinde ters tesir husule getirmişti.

Herkes Mollanın meydanda bir kaçek gibi oynamak istediği.. fakat çok geçmeden hasmı tarafından çırpınıp oynamasının acısı çıkartılacağına emindi.

Kara Osman, çırpınmasını bitirmiş, Mollayı bekliyordu. Molla, oralarda değildi. Ceylân gibi ayak parmakları üzerine dikilmiş iki tarafa yaylanarak sıçrayıp uzayarak tatlı bir peşrev yapıyordu.

Helâllaşmalarda ilk ense enseye gelişte ve ense bağışlayışta Mollanın duruşu ve çalımı ihtiyar cazgırın gözünden kaçmamıştı.

On binlerce seyirci içinde Mollanın güreşini takib eden tek bir kişi vardı. O da ihtiyar cazgırdı.

Cazgır, Mollanın parmakları üzerine kalkarak yerinde ve cazibeli bir surette yaptığı peşreve bayılmıştı.

Hele, el enseye gelişi, el ense bağlayışı ihtiyarı heyecana getirmişti.

Cazgır, Mollayı, Arnavud oğluna benzetmişti.

Arnavudoğlu gibi peşrev yapıyordu. Onun gibi tetik ve atikti. Yine onun gibi ense bağlıyor ve hasmının üzerine geliyordu.

Cazgır, Çolak Müminin helâllaşmağa kadar olan gösteriş hareketlerini beğenmişti.

Hattâ, yanında bulunan eski pehlivanlardan Lofcalı Sarı Ahmede:

— Sarı, Mollanın peşrevini gördün mü? dedi.

Halbuki, Sarıt Ahmed de Mollaya bakıyordu. Molanın peşrevi ense bağlayışları, hasmın üzerine gelişleri nazarı dikkati celbetmişti. Cazgırın sözlerine derhal cevab verdi.

— Ben de ona bakıyorum.. ne güzel peşrev yaptı be?. Hele ense bağlayışına bayıldım.

[Devamı var]

— Hamburglu, fakat Viyanalılardan bile iyi vals oynuyor kelimeleri çarptı. Muvaffak oluyordum..

O dansdan sonra her dans başında önümde bir çok erkekler eğilmeğe başladılar. Ben memnuniyetle hemen hemen her dansı kabul ediyordum. Bir ara gözüm Thod'a ilişti. Muhteşem büfenin bir kenarına çökmüş, bir tarafdan ihtiyar dostile durmadan konuşuyor, bir tarafdan da arka arkaya içki kadehlerini boşaltıyordu.

Sabırsızlıkla beklediğim dakika geldi. Yüzbaşı Reder önümde eğilmişti. Hemen dansa başladık. O da çok iyi dans ediyordu. Kendimi çok serbest olarak kollarına bıraktım. O da başımı başıma biraz fazla yaklaştırdı.

— Ne kadar iyi dansediyorsunuz?

Gülerek cevab verdim:

— Sizin kadar değil.

O bundan cesaret aldı. Beni, kendisine doğru biraz daha fazla çekti:

— Hayatımda sizin kadar güzel danseden bir kadına tesadüf etmedim.

Kendimi kollarından biraz sıyırdım. İçimi çektim:

— Neye yarar ki?

Bu tavrımla alâkadar oldu. Ben gözlerimi sabit bir noktaya dikerek konuşmakta devam ettim:

— Dansetmeyi nasıl unutmadığıma hâlâ şaşıyorum. Thodla geçen hayatımız o kadan can sıkıcı, o kadar yeknasak ki.. ne dans var, ne eğlence var.. sadece...

Başımı Thodun durmadan içtiği masaya çevirerek ona baktım. Reder de beni taklid etti. Sonra devam ettim:

— Onun için hayat, sadece içmek. Bir genç kadının ne istediğini, ne düşündüğünü, ne hissettiğini mülâhaza etmek ağlına bile gelmez. Fakat ben de neler söylüyorum. Affedersiniz. Size taallûku olmayan şeylerle belki de canınızı sıktım.

Tefrika No : 40

Beni kollarında daha fazla sıktı:

— Bilâkis, bana karşı göstermiş olduğunuz bu samimiyet beni çok mütehassis etti. Her şeyden evvel bir ırkdaşımla tanışmış olmak üzerimde sonsuz tesirler bıraktı. Benim de annem Hamburgludur. Onun için Hamburglulara karşı hususî bir sempatim vardır.

Erkekler ne kadar çabuk avlanabiliyorlardı. Reder kendisile konuşalı beş dakika bile olmadan hemen hemen nerede ise bana ilânı aşk edecekti:

— Çok yoruldum. Soğuk bir şey içsek!

— Emredersiniz.

Yavaşça pistten ayrıldık. Büfeye doğru ilerledik. Birer kadeh içki içtik. Karşıdan Thodla göz göze geldik, yüzü kızarmış, gözleri yumulmuştu. Belli idi ki adamakıllı sarhoş olmuştu. Başını hafif hafif salıya - rak gülümsedi. Sonra oturduğu iskemleden sırt üstü yere yuvarlandı.

Gürültü üzerine herkes o tarafa koşuştu. Ben sanki olan bitenlerden habersizmişim gibi:

— Ne oldu?

Diye sordum. Reder:

— Bana bir saniye müsaade ederseniz, derhal anlayıp geleyim, dedi. Ve yanımdan uzaklaştı.

Biraz sonra yanıma döndü. Bir şeyler söylemek istiyor, fakat çekiniyordu. Nihayet konuştu:

— Zevciniz fena olmuş. Galiba biraz fazla içmiş!

Telâşla yerimden fırladım. Halkı yararak Thod'un yanına koştum. Thod yıkıldığı yerde sızmış, horul horul uyuyordu.

Hemen bir elimle başımı tuttum:

— Aman yarabbi şimdi ne yapacağım. Ah bu Thod! Her zaman böyle bir skandal çıkarır.

Kulağımın dibinde yüzbaşının sesi duyuldu:

— Merak etmeyin madam. Şimdi her şey düzelir.

Sonra iki genç mülâzime işaret etti. Hep birden Thod'u kucaklayarak dışarı çıkardılar. en de onları takib ettim:

Aşağıda küçük bir odaya girdik, arkamızdan bir de doktor yetişti. Thod'u muayene etti:

— Merak edecek bir şey yok madam! dedi. Zevciniz biraz fazla içmiş..

— Kendisini ayıltmağa imkân yok mu?.

— Maalesef. Kendisine gelmesi için en az beş altı saat uyumalâzımdır.

Ben küçücük mendilimi burnuma götürüyor, ağlıyordum. Reder beni teselli etmek için büyük bir gayret gösteriyordu. Fakat ben ısrar ediyordum:

— Ah bu Thod! Koca bebek! Bir daha seninle bir yere gitmem inşallah cinnet getirmem lâzım. Şimdi bana yalnız başıma bilmediğim bu yerde ne yapacağım.

Bu esnada bir koltuk üzerinde yatan Thod'un yüzü birdenbire kızarmızılaştı. Şakak damarları fırlamış. Nefesi sıklaştı. Bunu gören doktor yakasını açtı. Şakaklarını ve bileklerini kolonya ile ovmağa başladı. Ayni zamanda:

[Devamı var]

Belçikada istilâ nasıl karşılandı

(Baş tarafı 1 incide)

mayıs tarihinde şunları bildiriyor: "Üç gün evvel, bir ikindi vakti, Nimegul civarında Alman askerleri kafesleri arkasında görmeğe gitmiştim. Hudud hattında sükûnet vardı. Yalnız Polonyada harb eden askerler Avusturyalıların yerine geçmişlerdi. Geride istihkâm kuvvetleri yüzlerce portatif köprüler hazırlıyordu. Arkadaşlarım Alman nöbetçisi ile konuştular. Alman, halinden şikâyet etmiyordu. Yalnız ailesinin ne olduğunu bilmiyordu. Hitler hakkında sorulan bir suale cevaben, Alman devlet adamları hakkında konuşmanın yasak olduğunu söyledi. Hudud civarında şehirler ekseriyetle ikiye bölünmüştür. Almanyada oturan bir doktorun kliniki Holandadadır. Ve buna benzer bir çok misaller daha vardır.

Tehlike İşareti

Belçika hududuna, büyük tehlike işaretinin verildiği gece geldim. Her taraf sakindi, bu sırada Alman askerleri üç memleketin arazisini daha istilâe hazırlanıyorlardı. İdeal bir ilk bahar gecesinde Brüksel ahalisi "Viyana Valsi,, operetinin ve "Hava akrobatları,, filminin temsillerinde bulunmuştu. Herkes Pentcote tatillerinde Meuse vadisinde ve plâjlarda seyahat projesile uğraşıyor...

Birdenbire tehlike işareti vuku buldu. Belçika seması tayyare gürültülerile doldu. Ahali pencereden bakarak: "İyi muhafaza ediliyoruz,, diye söylendi.

Fakat bombalar patlamağa, mitralyöz ateş etmeğe başladı. Hakikat bütün çıplaklığile meydana çıktı. Almanlar istilâya kalkmışlardı. Yumruklar sıkıldı, çehreler sertleşti. En sulhcü Belçikalılar Alman düşmanı olmuşlardı. Tehlike bir saat sürdü. Sonra bütün gün ve gece fasılâsız devam etti. Cuma günü sabah saat yediden itibaren halk sokaklara dağılarak metanetini izhar etti ve müdafaaya azmini tebarüz ettirdi. Fakat şehirler ne kadar soğukkanlılık, ve.. ne kadar da ihtiyatsız vardı. Ahali sokaklarda, caddelerde toplanarak Alman tayyarelerinin uçuşlarını, şehirlerin üzerindeki çarpışmaları sanki bir temaşa salonunda imiş gibi seyrediyordu.

Hayat Devam Ediyor

Hayat bombalara rağmen, Anvers, Bruxelles, Gandda devam ediyor. Kahveler yalnız öğle ile (14) ve (17) ile (21) arasında açıktır. Bundan sonra her yer kapalıdır. Ve sokakta, her taraf zindan gibi karanlıktır. Cuma günü kapalı olan sinemalar dün açıldılar. Tramvaylar saat (22) ye kadar işliyor.

Otelimdeki (18) Almandan on tanesi şafak ile beraber gitmişlerdi. İçlerinden bazıları tehlikeyi, işaretten iki saat evvel haber almışlardı. Bir kısmı de bagajlarını bırakmışlardı. Bavullarin içinde üniformalar bulunmuştu.

Cuma günü, güneşli bir havada ve her türlü askerî hedeflerin uzağında bulunan kibar ve şık mahallelerde bombardıman edilen binaları görmeğe gitti. Orada Hitlerin askerleri tarafından öldürülen bir yaşındaki masum bir çocuğun kanla dolmuş beşiği görülüyordu.

Müttefik Askerleri

Meydanlarda ilk İngiliz ve Fransız askerleri alkışlanıyordu. Marseyyez ile Tipperory hep bir ağızdan söyleniyordu. Çocuklar başlarının üstünden müttefik bayraklarını sallıyordu. Zabıta, halkın linç etmek istediği ve otellerde tevkif edilen Almanları himaye için çok müşkülât çekiyordu.

Otele döndüğüm zaman tevkif edilen Almanlar arasında, tehlike işaretinde, bana "şu Almanlar yok mu, hep aynıdırler,, diyen, oda kominin de gördüm. Bu sırada otelin memuru bu adamın üniformasını kendisine veriyor ve şunları diyordu:

— Elli yaşındayım. 1914 harbini gördüm. Bekârım, gönüllü kaydolacağım. Zira onlarla görülecek bir hesabım var,,

Fevkalâde azim ve kararı her yerde müşahede ettim. Belçika milletinin manevî kuvveti ve cesareti fevkalâdedir.

Flamanlarla Valonların gösterdikleri metanet, enerji, soğukkanlılığın

Dört büyük devletin deniz kuvveti

(Baş tarafı 1 incide)

daki malûmatı vermektedir:

İTALYA — İtalya muharebe gemileri şu şekilde bir mevki almaktadır:

"Conte di cavour,, sınıfından, yeni bir hale ifrağ edilmiş dört zırhlı ve "Littorio,, sınıfından 35.000 ton hacmi istiabisinde dört saffıharb gemisi. Bunlardan "Zittorio,, ve "Vittorio Veneto,, faal hizmete girmeğe hazırdır. Diğer ikisi, yani, "Roma,, ile "İmpero,, geçenlerde denize indirilmiş olup henüz ikmal edilmekten uzaktırlar.

ALMANYA — Almanyada yeni bir hale ifrağ edilmiş zırhlı yoktur. Faal hizmette 26.000 tonluk iki hat gemisi vardır. "Scharnhorst,, ve "Gneisenau,,. Bunlardan birinci gemi 1940 nisan muharebesinde hasara uğramıştır; diğerinin Norveçliler tarafından batırıldığı ilân edilmiştir. Bundan başka 35.000 tonluk "Tirpitz,, ve "Bismarck,, adlarındaki iki gemi faal hizmete girmekte gecikmiyecektir. Diğer iki gemi de inşa halindedir.

İNGİLTERE — Dokuz zırhlı ve üç muharebe kruvazörü "yeni bir hale ifrağ edilmiş,,. 34.000 tonluk iki hat gemisi olan Nelson ve Rodney hizmettedir.

King George V sınıfı 35.000 tonluk beş gemi hizmete girmek üzeredir. Lion sınıfından 40.000 tonluk dört gemi inşa halindedir.

FRANSA — Courbet sınıfından iki zırhlı, Bretagne sınıfından üç zırhlı "yeni bir hale ifrağ edilmiş,, 26.500 tonluk Dunkerque ve Strasbourg adlarındaki iki hat gemisi hizmettedir. 35.000 tonluk Richelieu ve Jean - Bart gemilerinin denizde inşalarının bitirilmesine çalışıldığını Fransız amiralliği geçenlerde bildirmiştir. Clemenceau ve La Gascogne adlarında 35.000 tonluk iki gemi inşa halindedir.

İtalya donanması hat gemisine malikiyet itibarile, aded bakımından başlıca Avrupa donanmasının arasında dördüncü mevkii almaktadır.

Top kuvveti bakımından İtalyanlar, Fransız ve Almanlar gibi yeni gemilerinde 38.1 lik çapı kabul etmişlerdir. İngilizler 35.6 lik ve 40.6 lık çapları istimal etmektedir.

Diğer gemiler hakkında mutlak bir mukayese temin edebilmek için 3 eyiûl 1939 tarihine kadar inşa edilmiş gemileri nazar alarak aşağıdaki şekilde bir cedvel yapmak imkânı vardır:

	İngiltere	Fransa	İtalya	Almanya
Tayyare gemisi	6	2	—	—
Büyük kruvazör	15	7	7	2
Hafif kruvazör	43	12	14	6
Tayyare muhribi	6	—	—	—
Muhribler	179	59	61	22
Torpido ve hücumbotları	26	13	142	42
Denizaltı gemileri	57	78	104	65

Bu rakamlar bazı izahata muhtaçtı. Fransa, İngiltere ve Almanyada tayyare gemileri inşa halindedir. İtalyada bu hususta inşaat yoktur.

İtalya, küçük gemilerin bilhassa denizaltı gemilerinin inşasını tezyid eylemiştir, yalnız burada nazarı dikkatte tutulacak bir noktayı gözden kaçırmamak lâzımdır: Fransada inşa edilmiş veya edilmek üzere olan denizaltı gemilerinin mecmu tonajı, 107.708, İtalyada 90.251, İngilterede 72.525 dir.

Bu mukayese, 3 eylûl tarihinde inşa edilmiş veya edilen gemilerle birlikte ve dört donanmanın mecmu tonajı bakımından bir cedvelin tanzimi ile itmam edilebilir:

İngiltere	2.066.455 Ton
Fransa	765.413 „
İtalya	658.498 „
Almanya	473.736 „

Bu tarihtenberi tasavvur edilen inşaat programları gizli tutulmaktadır, fakat müttefiklerin bahrî faaliyeti hızını kaybetmemiştir.

yanıbaşında başka bir tablo da vardır. Bunlar da, battaniye, bilbolarla yüklenmiş, çocuklarını ellerinden tutarak, şehirleri geçen ve fetihler, istilâdan, katliâmlara susamış ve bu gün milyonlarca insanın kinini çeken ayni adamın hatası yüzünden bulundukları yerlerden sökülüp atılan hudud ahalisi idi.,,

Alman Büyük Elçisi Brükseli terkederken

(Baş tarafı 1 incide)

kında bir muharririnin elde eylediği şayanı dikkat malûmatı bildirmektedir:

"Saat onu iki dakika geçiyor. Bir tren, yavaş, yavaş Lyon garına giriyor.

Posta vagonu rıhtıma gelince pencereden bir baş uzandı. Diğer vagonlar, pencereleri, kapıları tamamiyle kapanmış bir şekilde sessiz, cansız ilerliyor.

Bu esrarengiz tren içerisinde ne saklıyor? Etraftan zabıta memurlarının nöbet beklediği, hiç kimsenin yaklaşmadığı bu tren, gözlerden acaba ne gibi bir şey gizliyor? Bu lânetlenmiş bir tren mi, yoksa sari bir hastalığın tecrid eylediği bir tren midir?

Bu tren Brükselden İsviçre hududuna, Almanyaya dönen Alman diplomasi heyetinin âzalarını götürüyor.

Tren durunca, yanına gidiyorum. Birinci ve ikinci mevki olmak üzere beş vagon var. Üzerindeki "B" işaretlerinden bu vagonların nereden geldiğini anlamak kolay..

Vagonlardan birinde bir ıstor aralanmış. Bakıyorum: Elbiseler var. Fakat hayattan eser yok.. Trendeki yolcular saklanıyor. Konuşmuyorlar. İleride, vagon restöranda biraz hareket var. Ekmek alınıyor, trendeki depolara su dolduruluyor.

Ah! İşte bir kapı açılıyor. Koridorda, Belçikalı ve Fransız askerlerinin mevcud olduğunu görüyorum. Kontrol işi çok kuvvetli. Belçikalı bir asker iniyor. Memurlarımızdan biri yanına yaklaşarak heyecanlı bir tavırla soruyor:

— Vaziyet nasıl? Akrabalarım var da!

— Nerede ?

— Brükselde..

— Oh, üzülmeyiniz.. Daha, vahim bir şey yok. Karşı konuyor. Ve karşı konacak!.

— Biliyorum...

Kafilenin etrafında son hazırlıklar bitiriliyor. Birdenbire onu tam 24 geçe tren sessiz, sadasız, ağır ağır sanki taşıdığı şeyden hicab duyuyormuş gibi hareket ediyor. Gene hiç bir hayat eseri yok.. Halbuki tren de insanlar var.. Tren sür'atini fazlalaştırdı, dönemeçe geldi ve gözden kayboldu.

Bu akşam, hududda, Pontarlier, sonra Verriere vasıl olacaktır. Her halde orada mübadele yapılacaktır.

Berlindeki Belçika diplomatları ile yapılacak mübadele, burada, bu işin sıhhatini tedkik için bulunan Belçika Hariciye nezaretinin bir mümessilinin nezareti ve İsviçre makamlarının kontrolü altında vukubulacaktır. Filhakika, mübadelenin doğruluğuna şahadet eylemek üzere bir bitarafın bulunması lâzımdır.

Hollandadaki Alman elçiliği erkâm, bu kafileye girmemiştir, zira Hollandalı diplomatlar halihazırda Almanya tarafından tutulmuşlardır.

Şimdi, indirilmiş ıstorlar arkasındaki adamlar acaba ne düşünüyorlar? Almanyanın Brükseldeki büyük elçisi Von Bulow - Schauvante, acaba B. Spaaka Alman hükûmetinin notasını okumak üzere bulunduğu o dramatik sehneyi mi hatırlıyor? Filhakika, Belçika hariciye nazırı, o sırada, elçinin elinden notayı alarak:

— "Hayır, evvelâ ben..,, diye bağırmıştı. Sonra, bu vesikayı okuduktan sonra Belçika hükûmetinin beyannamesini, elçiye yazdırmıştı. Yoksa Alman elçisi, Avusturyadaki eski refiki mesailerinden Dr. Claudius mütevveffa Avusturya şansölyesi Dolfusun, hükûmetinin isteği üzerine Almanyaya çağrıldığı sırada söylemiş olduğu sözlerimi hatırlıyordu? "Mösyö ecdadınızın şöhret bulduğu bu mesleği şerefsiz bir hale sokuyorsunuz. Bir casusun elini sıkamam.,,

Belki de, elçi ile başkâtibi B. Sieburg ("Allah Fransız mıdır?,, adlı eserin muharriri) Brabant ovasından geçerken Alman tayyarelerinin attıkları bombaların infilâk sesleri üzerine titremişlerdir? Her ne hal ise, onlar, yarın kendi topraklarına varmış tulunacaklardır.,,

Hava şehidlerimizin anıldığı gün

Dün memleketin her tarafında büyük merasim yapıldı

Dün İstanbulda yapılan merasimden iki intiba. Bayan Hasene Ilgaz nutuk söylerken ve geçid resmi

Hayatlarını mukaddes vatanımız uğruna feda eden hava şehidlerimiz için dün bütün Türkiyede merasimler yapılmıştır.

Şehrimizde yapılacak olan merasim için Fatih parkındaki şehid tayyareciler âbidesi seçilmişti.

Saat 12 den itibaren parkın içi ve âbidenin civarı kalabalık bir halk mektepli ve asker kütlesile dolmuştu. Merasime askerî kıt'alar ve askerî mekteplerden başka Fatih kazası civarında bulunan bütün liselerle diğer liselerden kalabalık talebe grupları kız muallim ve Darüşşafaka liseleri iştirak etmiştir. Merasime saat tam 14 de Fatihden ve Selimiyeden atılan toplarla başlanmıştır. Bunu müteakıb merasim yerinde hazır

Ankarada yapılan merasimde nutuk söyliyen bir hatib

bulunan bir askerî manga havaya 3 el ateş etmiş ve şehidler uğruna bir dakika sükût edilmiştir. Merasim esnasında bir çok hatibler tarafından çok alkışlanan nutuklar söylenmiştir. Merasime çok mükemmel bir resmi geçidle nihayet verilmiştir.

Ankarada Yapılan Merasim

Ankara, 15 (A.A.) — Hava şehidlerimizin hatıraları bugün yurdun her yerinde yapılan büyük törenlerle taziz edilmiştir.

Bu vesile ile Ankarada yapılan merasimde Büyük Millet Meclisi Reisi Abdülhalik Renda, Başvekil Dr. Refik Saydam, Vekiller, Parti erkânı, mebuslar, Millî Müdafaa ve Büyük Erkânıharbiye rüesası, Vekâletler müsteşarları ve müdiranı, hava kurumu, Türkkuşu, resmî ve hususî müesseseler erkânı, ve kalabalık bir halk kütlesi hazır bulunmakta idiler.

Askerî kıtaat, jandarma, polis müfrezelerinin, Türkkuşu talebelerinin ve mekteplerin iştirak eyledikleri merasime saat 11 de atılan topla başlanmış ve bu esnada merasimin cereyan ettiği Ulus meydanında dikilmiş olan direkteki bayrak ile resmî dairelerdeki bayraklar yarıya indirilmiş hazır bulunanlarla kıtaat ve mektepliler selâm resmi ifa eylemişlerdir.

Yarım dakika süren bu ihtiram resmini takiben hava kuvvetlerimizle Hava Kurumu, Cümhuriyet Halk Partisi adına söylenen birer nutukla aziz şehidlerimizin yüksek hatıraları taziz edilmiş ve mızıka matem havası çalmıştır.

Bir manga asker tarafından yapılan selâm ateşinden sonra merasim yerine getirilmiş olan çelenkleri askerî ve sivil bir heyet şehidliğe götürerek hava şehidlerinin mezarlarına koymuşlardır.

Dün Mecliste kabul edilen kanunlar

(Baş tarafı 1 nci de)

lerine havale edilmiştir. Tensib buyurulursa bütçe müzakeresinden evvel çıkması için muhtelit bir encümen tarafından bunun müdafaasına müsaade buyurmanızı heyeti celilenizden rica ediyorum.

"Muvafık sesleri,,

Başvekilin bu talebi kabul edilmiş ve kanun havale edildiği encümenler âzalarından seçilecek beşer kişiden mürekkeb bir muhtelit encümen tesbiti tasvib olunmuştur.

Bundan sonra örfi idarenin sureti ilânı ve hükümleri hakkındaki lâyihanın ikinci müzakeresi yapıldı. Bazı hatipler maddelerin tahrir tarzı üzerinde söz alarak mütalealarını bildirdiler. Fakat, netice itibariyle kanun evvelce yazıldığı şekilde kabul olundu.

Bundan maada resmî dairelere ait otomobiller hakkındaki lâyiha da kabul olunarak, konservatuvar teşkiline dair lâyihanın müzakeresi yapıldı. Bu lâyiha hakkında söz alan bazı hatipler konservatuvarda Türk millî musikisi için de bir ders ihdasını istediler. Söz alanlar arasında Rasih (Antalya), Osman Şevket Süreyya (Balıkesir) vardır. Fakat bu hususta söz alanların millî musiki dersinin ilâvesi hakkındaki verdikleri takrir rededildi. Bunun üzerine yapılan uzun münakaşalardan sonra lâyiha kabul edildi.

SABAHTAN SABAHA

Hayatî bir meselemiz

Bir koruma kanunu, bir ihtikârla mücadele komisyonu var. Fakat, pahalılık alabildiğine artıyor. Pahalılığın artması mutlaka ihtikârın eseri addedilmemek lâzımdır. Meselâ, İngilterede gıda maddeleri yüzde otuz, diğer eşya yüzde yirmi altı pahalılanmış. Bunun sebebi ihtikâr değildir. Taleb fazlalığı karşısında arzın eksikliğidir. Deniz yollarının bir taraftan tehlike, diğer taraftan askerî münakalât yüzünden ticaret eşyasına tamamiyle serbest olmaması orada pahalılığın başlıca âmilidir.

Bu ve buna yakın sebeblerin bizde de bazı maddelerde fiyatı arttırmasını tabiî görürüz. Kâğıt fiyatı elbet artar. Bir tek kâğıt fabrikamız var. Bu fabrika durmadan işlese bile Türkiye ihtiyacını temin edemez. Kaldı ki bunun hamurunu hariçden alıyoruz. Fakat bu artışın nisbeti ihtiyaçla arz arasındaki nisbete uymak lâzımdır. Fiyat yükselişi yüzde yüz altmışı bulmadan evvel tedbir almak, ihtikârı önlemek gerekti. Fakat yağ ve alelûmum gıda maddelerinin bir nebze yükselmesine akıl erdirmek mümkün iken bu maddelerin de nisbetsiz bir surette pahalılandığını görüyoruz. Bunda ihtikâr sarihtir.

Bir bakkalın ilân ettiği fiyattan fazlasını istediğine ve rakamı ihtiva eden kâğıdı yırtarak:

— Bu dünkü fiyattı.

Dediğine bizzat şahid olduk. Harbde büyük fiyat yükselişleri ve büyük ihtikârlar böyle başlar. Toptancılar ve esnaf, gazeteleri, ve harb haberlerini takib ederek kendiliklerinden hergün birer nebze zam yapa yapa, nihayet hayatı ateş pahasına çıkarırlar. Bir çok maddelerde narh da olmadığı için ihtikârı tesbit etmek kolay değildir. Narh olsa bile müşteri ne makbuz, ne fatura gibi bir müeyyedeye sahib olmadığından küçük satışlarda ihtikârın takibi belediyenin hususî teşkilâtına kalmıştır.

Hükûmet, kiralar için bir kanun çıkardı. Geçen senenin kirasından fazla istiyen mal sahibleri tecziye edilecek. Bunun çabucak tesiri olmuştur. Çünkü ihtikârın konturat gibi bir vesikası vardır. Bir çok ev sahibleri bu yüzden mahkemeye düşmüş, ceza görmüşler ve bu hal hemen kira bedellerinin yükselmesini önlemiştir.

Evvelki gün gıda maddelerini tesbit için de bir komisyon toplanmıştır. Bu komisyon bir narh mahiyetinde olmıyarak zarurî maddelerin fiyatlarını haftada iki defa ilân edecek ve fazla isteyenleri adliyeye verecekmiş. Çok defa bu listedeki fiyatların esnafın fiyatından yüksek olduğunu görmüştük. Dünyanın bugünkü halinde halkın, ne böyle mübalâtsızlıklara, ne de ihmal ve tereddütlere tahammülü yoktur. Vaktinde ve kat'î hareket lâzımdır.

Belediye Kooperatifinin Vaziyeti

Kooperatif Belediyeye on iki bin lira borcunu veremiyor

İstanbul belediyesinin, belediye kooperatifinden 12.300 lira alacağı vardır. Belediye bu alacağını kooperatiften muayyen taksitlerle alacaktı. Halbuki kooperatif idaresi belediyeye müracaat ederek bu parayı bu sene veremiyeceğini söylemiş ve belediyeden alacağını tehir etmesini istemişti.

Belediye riyaseti bunun üzerine şehirmeclisinden karar almak lüzumunu hissetmiştir. Meclisin encümenlerince bu hususta yapılan tedkikler neticesinde kooperatifin malî vaziyetinin belediyeye olan borcunu ödemeğe müsaid olmadığını ve bunun alınmasına tevessül edildiği takdirde kooperatifin iflâs etmek tehlikesine maruz bulunduğunu tesbit etmiştir.

Meclis bunun üzerine kooperatiften alacağını 1942 senesine terketmeğe karar vermiştir.

Faydalı yağmurlar

Ankara, 15 (Hususî Muhabirimizden) — Devlet Meteoroloji İşleri Müdürü Tevfik bana on gün içinde yağan yağmurların memleketin her tarafında pek faydalı ve ziraî vaziyetin çok iyi olduğunu söyledi.

BULMACA

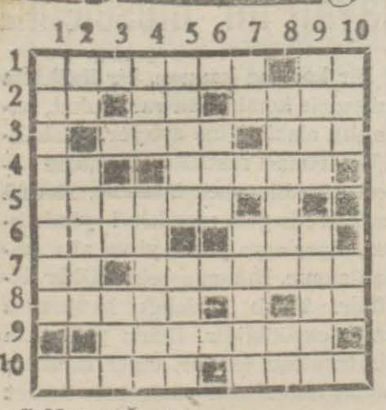

Soldan sağa :

1 — Tehlikeye maruz bir memleket - Duman yapar.
2 — Bir nota - Bir harfin okunuşu - Yüksek bir memur.
3 — Çocuklar sever - Ağacın bir kısmı.
4 — Beyaz - Kırmızı kan.
5 — Beyhude.
6 — Padişahlara yapılır - Sonuna RE gelse yüz olur.
7 — Bir çalgı - Rivayet.
8 — Yapıştırıcı bir madde - İle.
9 — Saçma şey.
10 — Yol - Uzak.

Yukarıdan aşağıya :

1 — Bir şehir.
2 — İtalyanca "evet,, - Şart.
3 — Bir nota - Adalet.
4 — Bir rakam - Uymak.
5 — Vahşi bir hayvan - Zahmet.
6 — Ve.
7 — Hane - Öteberi satılır
8 — Düşmanlık - Erkek.
9 — Yapmak - Hayal.
10 — Bir emir - Bir nota.

[Evvelki günkü bulmacanın halli]

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	K	O	Z	A	G	A	Ç	I	■	■
2	A	D	A	N	A	■	A	Ç	A	R
3	G	U	M	A	■	■	P	A	R	A
4	I	N	■	■	T	U	R	G	U	D
5	T	■	E	R	■	Z	A	R	■	Y
6	H	A	B	E	Ş	■	Z	I	■	O
7	A	■	N	■	E	Ş	■	L	■	■
8	N	■	İ	L	M	U	H	A	L	■
9	E	■	Y	A	Ş	■	I	R	A	N
10	■	R	E	Z	İ	L	■	İ	N	E

Dün sabahki sis

Dün sabah limanımızda kesif bir sis olmuştur. Saat üçde başlıyan ve yediye kadar devam eden sis, bilhassa Boğazın aşağı tarafları ile Haliçte çok kesif olmuş ve bu sebebten denizde nakliyat bir müddet için sekteye uğramış, Haliçteki vapur seferleri yapılamamış ve Şirketihayriye vapurları da uzun fasılalarla köprüye gelebilmişlerdir. Bebekten vapura binen yolcular bir saatten ziyade deniz ortasında kalmışlardır. Sis saat yediden sonra hafiflemiş ve seferler intizama girmiştir.

MAHKEMELERDE :

Bir alacak davası neticelendi

Osman ve annesi Fatma ile Mehmed adında birisinden vekâlet alarak Çorum mebusu Eyüp Sabriden alacakları olan 990 lirayı tahsil edip kendilerine vermiyen Nehabetin asliye dördüncü ceza mahkemesinde yapılan muhakemesi neticelenmiş, nihayet 11 ay 20 gün hapse mahkûm edilmiştir.

Müddeiumuminin reddinden muğber olmuş

Dün asliye altıncı ceza mahkemesinde muhakemesi olan İbrahim adın da birisi bir talebde bulunmuş, müddeiumumî bu talebin reddini istemiş, mahkeme de reddetmiştir. İbrahim: "Benim talebim neden kabul edilmiyor?,, dedikten sonra yürüyüp mahkemeden çıkmık suretile mahkemenin mehabetini ihlâl ettiğinden hakkında zabıt tutularak asliye dördüncü ceza mahkemesine verilmiş, muhakemesi yapılmış, karar verilmek üzere dava başka güne bırakılmıştır.

POLİSTE :

Bir çucuk kayboldu

Taksimde Duvarcı sokağında 59 numarada oturan Arifin 13 yaşındaki oğlu Hayreddin beş gündenberi kaybolmuş, zabıtaca ve ailesi tarafından yapılan büttün araşdırmalara rağmen bulunamamıştır. Çocuğun nasıl bir âkıbete uğradığı öğrenilememiştir. Zabıta, aramaya ehemmiyetle devam etmektedir.

Askerlik İşleri

İLÂN

Fatih Askerlik Şubesinden:

1 — Yedek subayların sene yoklamalarına 1 Haziran 940 gününden itibaren başlanacaktır. Yoklamalar haziran ayı sonuna kadar devam edecektir. Bu yoklamaların bizzat yaptırılması mecburidir.

2 — Rahatsız olanlar (mahallî hükûmet hekimliğinden musaddak rapor) hükûmet memuru olup da berayı vazife şube mıntakası haricinde olanlar (tavzif edildikleri çemrin sureti) serbest meslek sahibi olup ta haziran ayı zarfında hariçde bulunmaları mecburî olanlar (bu mecburiyeti bulundukları mahallin emniyet müdürlüklerinden ve ya âmirliklerinden alacakları vesikalar) bu yoklamalarını kerre dahilindeki vesaiki mektuplarla göndermek suretiyle mektupla yoklamalarını yaptıracaklar. Vesaiksiz gönderilen mektuplar makbul değildir. Ve yoklamaya gelmemiş addedileceklerdir.

3 — Mektupla yoklamalarını yaptıracaklar bizzat yoklamalarını yaptıracak subayların getirecekleri aşağıdaki vesaiki de mektupla göndereceklerdir.

4 — Şube mıntakası haricinde olup da yoklamalarını yaptıracaklar istenilen vesaiki bir dilekçe ile bulundukları mahallin şube başkanlıklarına müracaat etmek suretiyle yaptırabilirler.

5 — Gerek mektupla ve gerekse dilekçe ile müracaatlarda nüfus cüzdanlarının 939 yoklamasında yazılmış şube defter sıra kayıt numarasının bildirilmesi lâzımdır. Meselâ 3/25 gibi.

6 — Yoklamaya gelmiyenler ve usulüne tevfikan mektupla yaptırmayanlar 1076 numaralı kanuna tevfikan 50 lira cezaya tâbi tutulacaklardır.

7 — 1 Haziran 940 sabahından 2 Haziran 940 akşamına kadar her sınıftan albay rütbesindeki subaylar.

2 Haziran 940 sabahından, 4 haziran 940 akşamına kadar her sınıftan yarbay rütbesindeki subaylar.

4 Haziran 940 sabahından 7 haziran 940 akşamına kadar her rütbeden binbaşı rütbesindeki subayların.

7 haziran 940 sabahından, 10 haziran 940 akşamına kadar her rütbeden yüzbaşı rütbesindeki subayların.

10 haziran 940 sabahından 20 haziran 940 akşamına kadar her rütbeden üsteğmen, teğmen ve asteğmen rütbesindeki subayların yoklamaları yapılacaktır.

8 — Yoklamalarda aşağıdaki vesaik asıllariyle birlikte ve tasdiksiz olarak beraber bulundurulacaktır.

A — Terhis tezkeresi veya tekaüt emri veya diğer askerî vesaik sureti.

B — Nüfuscüzdanı,

E — İkişer fotoğraf,

H — Hekim, eczacı, dişçi, veterinerlerin diploma ve ihtisas vesikaları suretleri.

9 — Her rütbe için tayin edilen günlerde yoklamıya gelmesine riayet edilmesi ilân olunur.

Ankarada
AKBA

Kitapevi - Kâğıdcılık - Türkçe ve yabancı dil gazete, mecmua, kitap, siparişlerini en doğru yapan bir yerdir. Erika ve İdeal yazı makineleri satış yeridir.

Telefon : 3377

Satılık Ev

5 oda ile küçük bir bahçeye malik olup Rumelihisarının güzel manzarasına hâkimdir. Rumelihisar, Halimpaşa sokak No. 2

Fatih sulh 3 üncü hukuk hâkimliğinden:

Cerrahpaşa Hubyar mahallesi Bozacı odaları 16 numaralı hanede mukim iken vefat eden İsmet Hüsnüyarın ilân tarihinden itibaren alacak ve borçlularının bir ay ve iddiayı veraset edenlerin üç ay içinde mahkememize müracaatları aksi halde terekesinin hazineye devredileceği ilân olunur.

Ağaran Saçlara
JUVANTİN
KANZUK

Saç boyaları saçların tabii renklerini iade eder. Ter ve yıkanmakda çıkmaz, daima sabit kalır. Kumral ve siyah renkli sıhhî saç boyalarıdır.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
Beyoğlu — İstanbul

Galatasaray Lisesi Alım, Satım Komisyonu Reisliğinden :

Cinsi	Beher kilo fiyatı Kuruş	Santim	Mikdarı kilo	İlk teminatı lira
Ekmek	10	25	20000	154

Galatasaray lisesinin Mayıs 1940 sonuna kadar mikdarı muhammen bedeli ve ilk teminat yukarıda yazılı ekmek ihtiyacının 13/V/1940 gününde yapılan açık eksiltmesine hiç bir istekli çıkmadığından on gün temdid edilerek 24/V/1940 salı günü saat 14.15 de tekrar eksiltmesi yapılacaktır.

Eksiltme Beyoğlu İstiklâl caddesi No. 349 da toplanan okul komisyonunca yapılacaktır

İstekliler 1940 yılı vesikası ve ilk teminat makbuzu ile birlikte belli gün ve saatte sözü geçen komisyonda bulunmaları.

Şartnameyi görmek ve teminat yatırmak için Galatasaray lisesi idaresine müracaatları (3988)

Bostancıda Sahilde Satılık Arsa

Bostancıda Çataİçeşme karşısında deniz kenarında önü kumluk arsa satılıktır. Bostancı'nın en güzel bir mevkiinde, koya nazır, tramvay durağı yakınında, duvarları ve rıhtımı ve kayıkhanesi yapılmış bir halde bulunan arsanın 21 metre cebhesi ve takriben bir dönüm murabbaı mesahası vardır. İsteklilerin her gün sabahları (11) den (17) ye kadar "Yeni Sabah,, idare memurluğuna müracaatleri.

Sümer bank birleşik pamuk ipliği ve dokuma fabrikaları müessesesinden:

Kayseri bez fabrikası mamulâtı		
85 santimlik D. tipi kaput bezi topu	875	Krş.
75 santimlik D. tipi kaput bezi topu	815	»
Dril I kartelâ II ve 14 den metresi	22	»
Dril kartelâ 12 ve 13 den »	22.25	»
jakarlı dril »	25.—	»
Kazaline »	25.—	»
Bakırköy bez fabrikası mamulâtı		
90 santimlik G. tipi kaput bezi topu	900.—	»
75 » » » »	600.—	»

Mezkûr bezlerden azami 5 balyayı geçmemek üzere satış yapılmaktadır. Müşterilerin Bakırköy bez fabrikamız bezleri için birinci Vakıf hanında birinci kattaki müessesemize, Kayseri fabrikamız bezleri için de mezkûr fabrikaya müracaatları

İplikler		
No 12 paketi	415	Krş.
No. 16 »	480	»
No. 20 »	600	»
No. 24 »	650	»

Sipariş vermek istiyen müşterilerin 12, 16 No. için Kayseri bez fabrikasına, 20, 24 No. için Nazilli basma fabrikasına müracaat etmeleri rica olunur.

Teslimi olup ambalâj masrafı ayrıca tahsil edilir. «3971»

Paşabahçe
Tuğla Fabrikası

Eskidenberi büyük bir şöhreti olan bu millî müessese iki senedenberi yeni ellerde şehrimizin en sağlam ve en revaçta prese ve kerpiç tuğlalarını imal etmektedir. Her nevi inşaat için çok elverişli ve kırıksız sağlam tuğlayı ancak:

Paşabahçe Tuğla Fabrikasından

Tedarik edebilirsiniz. Tuğla almak istiyen inşaat sahiblerinin bir karar vermeden evvel bir kere de Paşabahçe Tuğla Fabrikası mamulâtını görmeleri menfaatleri iktizasındandır. Tuğlaları yerinde görmeğe vakitleri olmıyan isteklilere, verecekleri adrese nümune de gönderilebilir.

Telefon: (30) dan (68) i arayınız.

Gümrük muhafaza genel komutanlığı İstanbul levazım amirliği satın alma komisyonundan:

İki adet torna tezgâhının 18/5/1940 cumartesi günü saat 11 de pazarlığı yapılacaktır. Tutarı 2920 lira ve ilk teminatı da 219 liradır. Şartnamesi komisyonda her gün görülebilir. İsteklilerin vesikaları ve ilk teminat makbuzlarile Galata Mumhane caddesi İbrahim Rifat Han ikinci kattaki komisyona gelmeleri. «3983»

ZAYİ

1938 - 1939 senesinde fen fakültesinden aldığım hüviyet varakamı zayi olmuştur. Hükümsüz olduğunu ilân ederim.

3974 Faruk Sofyalı

ZAYİ

1938 - 1939 senesinde Fen Fakültesinden aldığım hüviyet varakam zayi olmuştur. Hükümsüz olduğunu ilân ederim.

3967 Zahit Eren

Santa

Herkes bilhassa çocuklar tarafından alınması gayet kolay müessir bir müstahzardır.

Barsak Solucanlarına

karşı gayet tesirlidir. Barsak solucanlarının büyüklerde ve Küçüklerde sebeb olacağı tehlikeler göz önüne alınarak solucan hastalıklarında bunu kullanmaları faydalıdır.

Hekimlerimize ve halkımıza tavsiye edilen bu müstahzar her eczanede bulunur.

Kutusu 20 kuruştur.

Sıhhat Vekâletinin müsaadesini haizdir. Reçete ile satılır.

İstanbul Defterdarlığından

Adı ve soy adı İşi	İş adresi	Verginin nev'i
Antre Delîâ Nikelâjçı	Taksim kışla içerisinde birinci kat numara 51	Muamele

Yukarıda ismi yazılı mükellef, terki san'at ettiği halde yeni adresinden varidaresini haberdar etmemiş veya tebellüğe salâhiyetli bir kimseyi de göstermemiş olduğundan bulunamamıştır. Tarihi ilândan itibaren üç gün zarfında ve 2430 sayılı Muamele vergisi kanununun 20 inci maddesinin son fıkrasında gösterilen mezkûr kanunun tatbikatına aid evrakı müsbite ve defterlerini alarak Galatada Balıkpazarında mukabele ve istihlâk vergileri müdürlüğünde hesap mütehassısları bürosuna müracaat etmediği takdirde hakkında kanuni icapların yapılacağı 3692 sayılı kanunun 2 inci maddesi hükmüne tevfikan ilânen tebliğ olunur. «4055»

Malatya Defterdarlığından :

1 — Eksiltmeye konulan iş: Malatya merkez hükûmet konağı ikmali inşaatı
2 — Bu işe aid evrak,
A — Keşif varakası,
B — Hususî ve fennî şartname,
C — Mukavelename,
D — Eksiltme şartnamesi,
3 — Yapılacak inşaatın keşif bedeli 173869 lira 65 kuruştur.
4 — Muvakkat teminat «9940» lira «49» kuruştur.
5 — Eksiltme Malatya defterdarlığında 20/5/940 tarihine rastlıyan pazartesi günü saat 15 de komisyon huzurunda yapılacaktır.
6 — Bu inşaat kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.
7 — İsteklilerin ihaleden 8 gün evvel Nafia Müdürlüğünden ehliyet vesikası almaları lazımdır.
8 — Teklif mektubunun 2490 sayılı kanun hükümleri dairesinde hazırlanıp ihaleden bir saat evvel ihale komisyonu riyasetine verilmesi meşruttur.
9 — Postada vuku bulacak gecikmelerden dolayı mazeret ve mesuliyet kabul edilmez.
10 — Tafsilât almak istiyenlerin defterdarlığa ve Nafia Müdürlüğüne müracaat etmeleri ilân olunur. «3543»

Elektrik Tramvay ve Tünel işletmeleri umum müdürlüğünden :

Silâhtar fabrikası memur ve müstahdemlerine Silâhtarda idarenin bilâ tahsis edeceği yerde yemek ihzar ve temini pazarlığa konulmuştur.

Eksiltme 20/5/940 pazartesi günü saat 15 de Metro hanında toplanacak komisyonda yapılacaktır

Muvakkat teminat 100 liradır

İsteklilerin muvakkat teminatlarını idare veznesine yatırarak mezkûr gün ve saatte komisyonda hazır bulunmaları ilân olunur

Bu işe aid şartnameler levazım müdürlüğünden parasız olarak alınabilir.

T. İŞ. BANKASI
1940 Küçük Carî Hesaplar İKRAMİYE PLÂNI

1940 İKRAMİYELERİ

1 adet	2000	liralık	= 2000. —
3 »	1000	»	= 3000. —
6 »	500	»	= 3000. —
12 »	250	»	= 3000. —
40 »	100	»	= 4000. —
75 »	50	»	= 3750. —
210 »	25	»	= 5250. —

Keşideler: 1 Şubat, 1 Mayıs, 1 Ağustos, 1 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.

Sahibi: Ahmed Cemaleddin SARACOĞLU
Neşriyat Müdürü: Macid ÇETİN Basıldığı yer: (Yeni Sabah Matbaası)